

Székesly Nép

Előfizetési díj:

Egy hónapra	— — —	2.50 Pengő
Negyed évre	— — —	7.20 Pengő
Fél évre	— — —	14.40 Pengő
Egész évre	— — —	28.80 Pengő

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

KIADÓTULAJDONOS:

JÓKAI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Gróf Teleki Pál-tér 4. — Telefon: 59.
— Engedélyezve a Magyar
Királyi Miniszterelnökség
14.015—1941. M. E. III. száma alatt

Második honfoglalás

Irta: Földi István

Mint rég nem hallott szavak, még sokáig visszacsengenek fülünkbe Hóman Bálint kultuszminiszternek a tanárok továbbképző tanfolyamán mondott szavai: „Jöjjenek a magyar nép tudománysszomjas fiai mind többen a középiskolákba és egyetemekre.” Nekünk erdélyieknek, akik két hosszú évtizedig a szó teljes értelmében vissza voltunk szorítva a továbbtanulás lehetőségeitől, szinte hihetetlenül hangzik az, hogy fiainkat továbbtanulásra biztatják, hívják a legilletékesebb helyről s nagy boldogságunkban csak most látjuk igazán azt, hogy mennyire hátra voltunk lőtte a megpróbáltatás keserves évtizedei alatt.

Emlékezünk s mint egy nehéz, gyöttrő álmot, két év boldog derengéséből visszakísért a múltunk. Látjuk az utcáratasított, tanult magyar embereket, látjuk a bezárt magyar iskolákat, az érettségik utvesztőiben bukó magyar fiatalok ezreit és boldogan dörzsöljük meg szemünket, hogy elűzve a szomorú múltat, belemosolyogjunk a magyar jelenbe. Boldogok vagyunk és hálásak vagyunk s mert megedzett a multnak sok megpróbáltatása, nem ködös derűlátással, hanem a dolgok mélyére nézve értelmezzük a hívó szavakat. Értjük és átérzzük, hogy ma miért sürgeti az idő, hogy minél több tanult magyar legyen s a kultuszminiszteri hívó szón át érezzük a második magyar honfoglalás sürgős szükségszerűségét.

Mert az lesz, honfoglalás lesz ennek a most feltörő erős, egészséges és öntudatos magyar tanult fiatal-ságnak a dolga. Nem kényelmes hivatali állások puha megszállása, nem rég kitaposott utakon való mendégelés és nem elvont szobatudáskodás, hanem harc, előretekvés, új állások megrohanása és új erődök építése a cél, hogy így azután megtisztuljon, kiteljesedjék és jövőt biztosítson minden ezután születendő magyar-nak.

Ifjuságunk tehát — de elsősorban a szülők — meg kell értsék, hogy ha végre elérkezett a tanulás lehetősége, nem szabad illúziókban ringatózni és nem szabad úgy képzelni a jövőt, hogy csak az állami állások felé sodródjunk. Nem szabad és bűn lenne arra felhasználni minden feltörő fiatal erőnket, hogy azzal az azonnali kényelmes, vagy fényesnek látszó közpályákat rohamozzuk meg, hanem már az utbaindításnál elő kell készíteni a fiatalokat arra, hogy majd ne elégedjenek meg a kezükbe kerülő érettségi, vagy főiskolai bizonyítvánnyal, hanem az iskolában szerzett tudásukat új életlehetőségek

Mandalay elesett

Az egész burmai arcvonalon megtört az angolok és kínaiak ellenállása

India nem harcol Japán ellen

A pánindiai kongresszus határozata: Anglia mondjon le India feletti uralmáról!

CHURCHILL TALÁLKOZIK MOLOTOVVAL

Lázasan munkálkodik a Szovjetben a védelem kiépítésére

Az északburmai japán bekerítő támadásnak eredményei most bontakoznak ki teljességükben. Mandalay városát, amely Burma régi fővárosa és brit főhadiszállás volt, az angol és kínai csapatok a harcra helyet alakulása miatt kiűrték. A japán csapatok szinte küzdelem nélkül vonultak be Mandalayba és ezzel eldöntötték a burmai harc sorsát. A harcra helyet alakulása miatt kiűrték. A japán csapatok szinte küzdelem nélkül vonultak be Mandalayba és ezzel eldöntötték a burmai harc sorsát. A harcra helyet alakulása miatt kiűrték. A japán csapatok szinte küzdelem nélkül vonultak be Mandalayba és ezzel eldöntötték a burmai harc sorsát.

Amikor Cripps Indiában tárgyalt, hogy megegyezésre jusson a hindu vezérekkel világossá vált, hogy a brit szándékok és a hindu elgondolások kö-

zött nagyon nagy űr van. Cripps nem is tudott a tárgyalásokon eredményre jutni, mert India vezetői kereken elutasították az angol javaslatokat. A pánindiai liga most határozatot hozott,



amelyben követeli, hogy Anglia mondjon le az India feletti uralmáról. De egyben a japán partizánállással kapcsolatban is állást foglaltak, amennyiben azt a határozati javaslatot fogadták el, hogy India nem harcol, hanem az együttműködés megtagadásával védekezik az invázió ellen. India talán még óvatos, de tisztában van azzal, hogy szabadságát egyedül Japán segítségével vívhatja ki.

A két határozat döntő jelentőségű, máris felbecsülhetjük, de esodaikozást nem kell bennünk. Hiszen mindenki előtt tudott dolog, hogy India népe a brit iga lerázására készül. A hindu nép szabadságát minden eszközzel munkálja és erőfeszítéssel az első adandó alkalomkor, ha kell fegyverrel is, kivívja.

A város elvesztése pedig Csungking-Kina teljes körülzárását jelenti, mert az utolsó utánpótlási vonal Mandalayon vezetett keresztül. Rangoon elcsúszásával csak az ellátási út tengeri kikötője vezetett el, de Mandalay eleste teljesen benitólólag hat még az Indián keresztül való utánpótlási utakra is. Csungking-Kina ezzel teljesen Japán ellenőrzése alá került.

megteremtésére fordítsák s ne egymást turják ki az állásokból, ne egyelőttük levő magyar nemzedék ki-pusztulásáért sóvárogjanak, hanem azokat a helyeket szállják meg, foglalják el és tartásuk vas akarattal, amelyeket most idegenek tartanak még a kezükben görösös ragaszkodással.

Sok százezer ilyen állás van, sok százezer, akik ezeket az állásokat eddig megszállva tartották, dicső-dagok lettek, elhatalmasodtak, elgon-noszkodtak és szívták a magyar nem-zettest vérért, rágták a magyar faj fájának gyökerét s míg a régebbi

magyar fiatalság törte magát a köz-pályákért, ők függetlenül, gazdagon tekintélyesedtek, hogy átkos tekin-télyükkel aztán beleszóltak biztosít-sanak a magyar közélet minden mozzanatába.

Ezeket kell most lehetetlenné te-gye a tanult magyar fiatalság, ezek-nek a munkáját kell átvenni, foly-tatni, nemzeti alapra helyezni és megtisztítani, hogy újabb és újabb magyar fiatalok jövő tanulásának lehetőségét biztosítva, az egész ma-gyar nemzetnek bőséges elhelyezke-dési, megélhetési alapot rakhassunk. Az erdélyi fiatalságot — különö-

sen alkalmasnak látjuk erre a második honfoglaló munkára. A sok sunyargatás, a minden közpályától való erőszakos visszalökés nem en-gedte, hogy elkényeskedjünk, meg-tanított arra, hogy minden sziklada-rabba görösösen beleszipeskedjünk s most, ha a régi szívóssággal hi-szünk elhivatottságunkban, itt, Er-délyben kell nekilendülni, új hon-foglalásra induljon az első roham-csapat, amelynek tagjai a tudomány és a nemzeti őserő fegyverével fel-vértezett, hamarosan új erődvona-lat foglalhatnak el ebben a kiválóan alkalmas időben.

Burma

E pillanatban — figyelembe véve az összes hatereteket — a legjelentősebb küzdelem Burmában folyik.

Burma tartományt a japánokkal szemben a kiraiak és az angol csapatok védelmezik. A védekezés szívós, hiszen Burma elvesztése könnyen azt jelentheti, hogy Kína utánpótlási vonalainak elvágása következtében kénytelen leteremni a fegyvert.

Már pedig a helyzet a burmai arcvonalon úgy alakult, hogy a tartomány feladása csak napok kérdése.

Burma hadászati kulcshelyzetét megvilágítja tehát eléggé az a körülmény, hogy a burmai úton haladt az angol és amerikai utánpótlás Kína felé. De ez csak az egyik szempont. A másik, hogy Burma elfoglalása után India következik és aki Mandalay birtokában van, Kalkuttának is az ura.

Harmadik szempont: Burma kimeríthetetlen gazdagsága. Rengeteg nyersanyag van — cink, petroleum, gyapot —, ezenfelül neki van az egész világon a legnagyobb rizskivitele, évente egymillió tonna. Ugyanakkor, hogy volt egy időpont, amikor az angolok azt mondták: hagyjátok fel Indiát, tartsátok meg Burmát!

Most viszont az a helyzet, hogy fel kell adni Burmát, hogy Wavell időt nyerjen India védelmére.

Vajjon: közjoggilag hová tartozik Burma? Indiához-e vagy nem? Földrajzilag összefügg az indiai félszigettel. Területe hat és néhány száz ezer négyzetkilométer, lakosainak száma tizenötmillió. Az indiai kontinenshez hasonlítva tehát alig nagyobb a kisebb szabású indiai tartományoknál is. Történetileg Burmának soha sem volt semmi köze sem Indiához. A tizenharmadik század közepéig kínai hűbér volt, de amikor az angolok ráteszik a kezüket, egyesítik a tíz évvel később meghódított Rangoonnal és így jön létre a „Brit-Burma”. A század végén már hozzácsatolják az indiai koronatarományhoz. Burma élén kormányzó áll, a bennszülötteknek látszatönkormányzatuk van. Burma lakosai vérségiileg inkább a mongoloid törzshöz tartoznak, de ez nem zárja ki soraközöttük tudatát a hindukkal, akikkel a világháború óta együtt akarnak csinálni politikát.

Az indiai nemzeti mozgalom tulajdonképpen 1920-ban veszi kezdetét, amikor az első nemzeti kongresszus rájön, hogy az angolok, akiknek a háborúban közel egymillió katonát adtak, becsapták őket. Az indiai szabadságharc magával ragadta a burmai politikusokat is, akik éppen úgy a cambridgei egyetemen jártak, mint az indiai politikások és akik éppen úgy megakarták őrizni ősi kultúrájukat és szabadságukat, mint a bengáli, vagy a penjubi tartomány népei. Hindu politikások jártak át Rangoonba és Mandalayba mitingekre és amikor lefogták őket, a burmai börtönök tele voltak a kalkuttai és allahabadi forradalmárokkal. Burmának meg volt a maga külön forradalma is Anglia ellen. Pontosan tíz évvel ezelőtt volt Szaja-Szan, az „Egyedüli aranyholló” hónapokig tartó felkelése, amelynek eszméi szerzőit Szaja-Szannal együtt felakasztották.

A huszonkét éve tartó indiai szabadságharci mozgalom egyre gyökeresebben valósul meg. Hol vagyunk már a Gandhi mozgalomtól, aki az erőszak nélküli ellenállást hirdette és meglehetősen volna India önkormányzatával is? A hinduk Subhas C.

Mandalay japán kézen

London, május 2. (NTI) A japán rádió jelentése szerint, a japán csapatok teljesen hatalmukba vették Mandalay városát.

Tokió, május 2. (NTI) A japán főhadiszállás szombat délután jelentette, hogy Mandalay elestével a város környékén húzódó minden fontosabb hadászati támaszpont japán kézre került. A brit és kínai csapatok ellenállását az egész arcvonalon megtörték.

Japán és orosz gőzöst süllyesztett el egy ismeretlen tengeralattjáró

Tokió, május 2. (NTI) Hivatalos japán helyről nyert értesülés szerint, május elsején Kiusiu szigetétől dél-nyugatra ellenséges tengeralattjáró megtorpedózott egy orosz és egy japán gőzöst. Az orosz gőzös már

süllyedőfélben volt, amikor egy japán gőzös a hajó 50 főnyi személyzetét megmentette. Az orosz hajó ezután rövid idővel elsüllyedt. Az ellenséges tengeralattjáró ugyanazoi a helyen elsüllyesztette a japán gőzöst is, amelynek neve Kalkutta Maru volt.

Tokió, május 2. (NTI) A tengerészeti minisztérium közölte, hogy a négy japán tengerész-repülőistnek nevét, akik február 20-án Új Guineától északralettre abban a biztos tudatban, hogy az halálukat jelentő gépekkel egy ellenséges repülőhordozó hajóra zuhantak.

A pánindiai kongresszus határozatai

Allahabad, május 2. (OFI) A pánindiai kongresszus a következő határozatot hozta. Nemcsak India érdeke, hanem Nagybritánia biztonsága és a világ békéje és szabadsága azt követeli Angliától, hogy szüntesse meg India feletti uralmát.

Stockholm, május 2. (NTI) A pánindiai kongresszus bizottsága szombat délelőtt 102:15 szavazatarányban elutasította Kopalacsaris rádzsának azt a javaslatát, hogy ismerjék el a muzulmán liga külön államok létesítésére vonatkozó igényét. Az ellenjavaslatot, amely kimondja, hogy harcolni kell minden olyan terv ellen, amely az egységes India szétforgácsolására vezetne, 290 szavazattal 17 ellenében elfogták.

Stockholm, május 2. (NTI) A brit hírszolgálat allahabadi jelentése szerint, az indiai kongresszusi párt 170 szavazattal, négy ellenében határozati javaslatot fogadott el, amelyben India függetlenségét követelik és utalnak arra, hogy invázió esetén nem erőszakkal hanem az együttműködés megtagadásával kell szembeállni.

A német tengeralattjárók áprilisban 585 ezer tonna angolszász hajóteret pusztítottak el

Berlin, május 2. (NTI) A német véderő főparancsnokságának jelentése szerint, a német csapatoknak a keleti arcvonalon végrehajtott helyi jellegű támadásai során sok bolsevista foglyul esett, 31 ágyút zsákmányoltak. A német csapatok több ellenséges támadást megsemmisítettek. A murmanszki arcvonalon a német és szövetséges csapatok visszaverték a bolsevisták helyi jellegű támadásait és súlyos vesz-

teségeket okoztak nekik.

Észak-Afrikában mindkét részről felderítő tevékenység folyt. A tengely légiereje eredményes támadásokat intézett. Málta-sziget katonai berendezései ellen. Harcigépkötékek Port Said kikötőberendezéseit és ellátási üzemét bombázták. A találatok

egy nagy kereskedelmi hajót felgyújtottak.

Könnyű német harcigépkötékek egy dél-angliai repülőtér elleni támadás során kilenc földön vesztelő gépet elpusztítottak. Anglia déli partjai előtt egy órhajót lángbaborítottak. A megszállt nyugati területek felett vívott légiharcok során pénteken a németek 13 Spitfire mintájú repülőgépet lelőttek. A nagybritániai és az amerikai utánpótlási hajózás ellen intézett támadások során a német buvárnaszádok április hónapban

több mint 585 ezer tonna hajó-űrt süllyesztettek el.

Német tengeralattjárók a Földközi-tengeren

13 brit szállítótörőlt és egy északamerikai kikötő előtt négy járóműből álló vontatott uszályt süllyesztettek el.

A német légihaderő súlyosan megromgált 14 kereskedelmi hajót.

Róma, május 2. (Stefani) Az olasz fegyveres erők főhadiszállásának jelentése szerint a kiraiak arcvonalon mindkét részről felderítő tevékenység folyt. A tengely tüzesége visszavonulásra kényszerítette a brit páncélosokat. A Bengházi elleni intézett brit légitámadás során néhány ház megrongálódott. Olasz és német repülőgépek nagyhatósugarú vállalkozásuk során Port Said katonai célpontjait bombázták. A találatok nyomán nagy tüzek keletkeztek. A tengely légikötékei folytatták támadásaikat. Málta szigete ellen. A sziget felett vívott légiharcokban a német repülő három brit gépet lelőttek több földön vesztelőt pedig elpusztítottak.

SZÉKELY TESTVÉR!

A Te lapod a „Székely-Nép”, amely a legnagyobb példányszámban megjelenő vidéki napilap.

Nagy az izgalom a Szovjetben

Zürich, május 2. (NTI) Híre érkezett, hogy a Szovjetben a várható házműveletek miatt nagy aggodalom uralkodik. Mindenütt lázas gyorsasággal igyekeznek védelembe berendezkedni és számos helyen a polgári közigazgatási hatalmat is a katonaság vette át.

Negyven—ötven százalékkal növelik az elesett olasz katonák hozzátartozóinak ellátását

Berlin, május 2. (NTI) Ciano gróf olasz külügyminiszter a salzburgi megbeszélések befejeztével táviratot intézett Ribbentrop birodalmi külügyminiszterhez.

Róma, máj. 2. (Stefani) Az olasz minisztertanács Mussolini elnökletével szombaton ülést tartott, amelyen több törvényt fogadtak el. Többek között azt a törvényt is elfogadták, amely szerint a rendes jövedelmet meghaladó bankbetéteket kincstári

jegyekbe kell befektetni és azokat csak a háború végeztével lehet visszaváltani. Az így befizetett összeget a győzelem után mindenkinek javára írják. A másik rendelet szerint

40—50 százalékkal növelni kell azoknak a szülőknek, nagyszülőknek, valamint testvéreknek adóellátását, akiknek hozzátartozói a becsület mezején elestek

Kézpénzzel, azonnal kifizetik a honvédség által átvett lovak és szerszámok árát

Budapest, május 2. (MTI) A gazdák részéről felmerült az a kívánság, hogy a honvédség által végleg tulajdonba vett lovak, országos járművek, szerszámok és tartozékok után járó becsértéket a helyszínen azonnal kaphják kézhez. A honvédelmi miniszter erre vonatkozólag a szükséges intézkedéseket megtette és egyben utasította a közlésben érintett katonai parancsnokságokat, hogy a vonatkozó rendelkezéseknek azonnal tegyenek eleget. Azok a

gazdák tehát, akik a lovaikat, járműveiket stb. illető becsértéket a legutóbbi rendelkezésektől eltérőleg nem a helyszínen kapták kézhez, a birtokukban levő elismervénnyel személyesen, vagy írásbeli megbízással feljogosított megbízottjuk által jelentkezzenek azoknál a katonai alakulatok parancsnokságainál, amelyek lovaikat stb. igénybevételek. Ott azonnal kézpénzben megkapják az ellenértéket.

Bose vezetésével teljes önállóságot akarnak, olyan szövetségi államot, amilyen az Unio. Ebbe a federációba kíváncsnak bele a burmaiak is. Anglia meglobogtatja előttük a külön dominon tervét, el akarja vá-

lasztani Indiától — most még inkább, mint valaha — de pillanatnyilag ez „elválasztást” a japánok végzik el, akik Burmának azt a szerepet adják, amely az ázsiai nagy térség gondolatából következik.

A kézdívásárhelyi polgári leányiskola egykori igazgatója tizenkétezer székely néprajzi tárgyat gyűjtött

Egy sepsiszentgyörgyi házban Kriza János munkája folytatódik...

Sepsiszentgyörgy, május 2. A Mátyás király-utca egyik kedves házában keresem fel Balázs Mártont. Itt jár-kezik közöttünk, haja már hófehér, csillan a villanyvilágításban. Néhány esztendő választja el a nyolcvanadik évtől. Mégis azok közé tartozik, akik mindig fiatalok és frissek maradnak. Névlegesen csak az áll: nyugalmazott polgári iskolai igazgató. Talán ismerősei is ezt látják benne. Pedig Balázs Márton bátyám sokkal több. A székely, de különösen a háromszéki néprajz egyik legkiválóbb ismerője és gyűjtője. A Malonyay Dezső által szerkesztett s máig is pótolhatatlan „Magyarország néprajza” című hatalmas gyűjteménynek a Székelyföldre vonatkozó részét a mi drága Marci bátyám írta. Benedek Elek kalendáriumai is gyakran foglalkoztak a tudós tanárral.

Kászónból származott, tanárként került Kézdívásárhelyre, ahol ő alapította a polgári leányiskolát. Ma már három hatalmas épület áll az iskola céljaira. Balázs Márton még bérelt szobában kezdte tanítani a háromszéki leányifjúságot. Abból nőtt fel a jelenlegi kulturális intézmény, amely a megszállás alatt is egyik fontos talpköve volt a székely tudománynak.

— Még tanárjelölt koromban kezdtem — mondja — a néprajzi anyagok gyűjtögetését és feldolgozását. Akkoriban a Szilágyságban éltem s Hermann Antal dr., a lelkes tudós buzdítására fogtam hozzá a szilágysági néprajzi adatok összegyűjtéséhez. Aztán közel a hazai, kászóni vizekhez. Kézdívásárhelyre kerültem, itt folytattam a gyűjtést. Diákok voltak a segítő társaim. Vakációnként gyűjtögették össze a népi tárgyakat: 12 ezer darab gyűjtött össze. Régi fegyverek, varrattások, érmek, okmányok, himes tojások és más népi tárgyak kerültek a gyűjteménybe.

Amikor Szabó Dezső mint tanárjelölt Kézdívásárhelyen nyaralt

A kis kézdívásárhelyi szoba hamarosan megtelt, új anyagot alig lehetett már elhelyezni. De azért Balázs Márton folytatta tovább a gyűjtést. Jól tudta, hogy az idő gyorsan fut előre. Amit ma meg lehet menteni, később már elvesz. Negyven évvel ezelőtt még voltak a gyűjtésre lehetőségek.

És Balázs Márton a szép tárgyak rajongója lemondott a gyűjteményről. Jobbnak látta, hogy muzeumba kerüljenek a gyűjtött tárgyak, mert azok az értékek csakis ott vannak biztonságban. Óriási értéket jelentő gyűjteményét tehát egymásután ajánlkozta el. Gyűjteményéből rengeteg anyag fekszik a Székely Nemzeti Múzeum, a kézdívásárhelyi múzeum, a budapesti Nemzeti Múzeum, az Erdélyi Kárpát Egyesület Néprajzi Múzeumának termeiben. Büszkeséggel említi meg, hogy katalógusát Szabó Dezső írta. Még akkor a

nagy magyar író, mint tanárjelölt Kézdívásárhelyen nyaralt.

Balázs Márton nemcsak gyűjtő, hanem tudós is, egyik legkiválóbb etnográfusunk. Gyűjteményeit tudományos szakértelemmel dolgozta fel s értekezései ma is a legbiztosabb adatok azok kezében, akik ezzel foglalkoznak. Székelyföldi és más lapok

A hálás fiatalság

Most a karácsonyi és újévi népszokások összegyűjtésével foglalkozik. Hatalmas tömeg kéziratos gyűjteményt vesz elő a szekrényből. Még az 1900-as évek elején gyűjtögette össze az anyagot, amely most feldolgozásra vár. Népszokások, játé-

is szívesen hozták Balázs Márton írásait, ha a husvéti tojásokról, népszokásokról írt.

— Husvét vakációk után ezrével állt a szebbnél-szebb tojás a szobámban. Természetesen rengeteg időbe került, amíg a tojásokat feldolgoztam. Csak az eredeti székely motívumokat tartottam meg. A többi szétfosztottam a diákság között. Ilyenkor minden diák és diákleány tojással élt Kézdívásárhelyen.

kok, mondókák vannak a kézirathalmazban. Szépen osztályozta már Balázs Marci bátyám valamennyit. Egy írást mutat: a kézdívásárhelyi m. kir. állami polgári iskola értesíti, hogy ifjúsági önképzőkörét Balázs Mártonról nevezte el. Vajjon

T Ü K Ö R

1 Csik vármegye gazdasági albizottsága rövidesen ismét foglalkozik a kisajátított birtokok ügyével. A múlt esztendőben az érintett csiki községek ugyan visszakaptak valamit földjeikből, de a kérdés végleges elintézésére még nem került sor.

Sok község éppen a jogtalan kisajátítások miatt került igen súlyos helyzetbe. Gazdaságilag nagyfontosságú legelők csuszáltak ki a kisajátítások alkalmával a székelység kezéből. Amint pedig jól tudjuk, Csik nagyrészt állattenyésztésből élt. A fa mellett ez volt a legnagyobb kereseti forrása. A fa elűnt a csiki havasokból, elveszték a jó és gondozott legelőket, így omiatt az állattenyésztés is rohamos hanyatlásnak indult.

A székelység ősi foglaltságján jogán birtokot a földet évszázadok során. Mindig az ő tulajdona volt a föld. A csiki erdőkre és legelőkre tehát kizárólag a csiki székelyeknek van joga.

Az illetékes tényezők felismerték a helyzetet. Jól tudják, hogy a kisajátítások ügyét el kell intézni. A csiki legelők nem maradhatnak tovább idegen kezekben, vissza kell kerüljenek a tulajdonosok kezébe. Jogosan várják tehát a csiki székelyek, hogy a kisajátítások ügye mielőbb megoldódjék. Kevés a föld s az a kevés is nem maradhat tovább idegen kezében. Hisszük, hogy az illetékes tényezők megtalálják a kedvező elintézt.

2 Hősök csarnoka lesz a hadimúzeum. A hadimúzeum ugyanis felhívást intézett azokhoz a legénységi állományú honvédekhez, akik arany vitézségi érmet kaptak kiváló teljesítményeikért. Megtelik a hadimúzeum e hősök arcképeivel, amelyek, ha egyszerű fényképek lesznek is, minden igaz magyar szemében többet érnek, mint bármilyen aranykerettel ellátott festmények.

Annakidején, ha belépünk a csarnokba, áhitatos érzés vesz erőt rajtunk. Egyszerű magyar honvédek képei tekintenek reánk, de mi tudjuk, hogy egyszerűségükben is tündökölnék. Ha kíváncsiak leszünk — már hogyan lennénk —, megkeressük vitéz apáink, testvéreink képét. Ott lesznek ők is a többi között s elolvassuk dicső fegyvertényüket. Minden egyes betű lángoló biztatás lesz számunkra.

Mindenkinek templom lesz ez a

csarnok. Ide jönnek majd fiaink, unokáink és megmártják magukat a nemzeti szellem, a hősi kultusz forrásában.

S ha ebben az új háborúban őseink nyomdokain járva nekünk is mellünkre tűzzük a vitézség élő jelképét, kézenfogjuk kisgyermekünket és elvisszük oda. Életük legszebb emléke lesz, amikor látni lehetünk gyermekeink büszkeségének. Csillgó szemmel fognak reánk tekinteni. Életünkben is, de halálunk után is szentélyként járulnak képeink elé s ujjongó lelkesedéssel mutatnak reánk: „ez a hős az én apám!...”

3 Irodalomban, művészetben és társadalompolitikában egyaránt dühöng a nagy szemfényvesztés, a figyelem elterelése a sorsháborúról, a lényegről, a mindennapi gondokról, valahová a tintabillencsek szemétsarkába s a nagyképu gunyolódás sötétjébe, — írja egyik folyóiratunk. Az előkelő ur, aki nem foglalkozik az égig lobogó világharcokkal, a kitűnő nő, aki elmenekül saját korától s a zsidók kedvenc politikusa, aki rendkívül bután halogat, vagy gyáván rémhíreket szuttog. Ez az elefánsonttornyos társaság bizony nem szegény és nélkülözö emberekből áll, a haza minden jóval ellátta őket, kalácsuk javát, már megették, de az étvágyuk megmaradt. Ideje volna, hogy ezek az urak a lelkük mélyéig megrendülten értsék meg Kállay Miklós miniszterelnök szavát: „Győzzünk kell, különben nem lesz ország, nép, vallás, kenyér!...” Vagy azt hiszik, hogy a kalács akkor is megmarad? Nekik?

A folyóirat fején találta a szeget fenti megállapításával. Bizony erdélyszerte is dühöng a szemfényvesztés. Szabadalmi találmány gyökerezett és erkölcsi mérget lehélő magyar urak, akiknek a nehéz huszonkét esztendő alatt sem fogyott el soha asztalukról a kalács, sunyi lesbe helyezkedtek. Ha úgy érzik, hogy javukra billen az események serpenyője, akkor kilőnek egy-egy mérgezett nyilat leshelyükből az új magyar utat taposók önzellen becsületes felé. Együtt bolongatnak, együtt tüzetnek nemzetünk belső ellenségeivel és kifelé piros-fehér-zöld szívet mutogatnak, míg anyagiasságtól, cinizmustól fásult lelkükben már régesrég csak egyetlen gondolat talál termőtalajt: a kalács, a terített asztal politikája...



hányan jutnak el odáig, hogy a fiatalság önképzőköre öröklítse meg a nevét? Az egykori polgári iskolai igazgató, a jeles gyűjtő életében megérte ezt a megtisztelést.

— Az iskolát én alapítottam — folytatja. — Még pedig semmiből. A kézdívásárhelyi Jótékony Egyesület és özvegy Cserey Jánosné lelkes nagyszony állt mellém, hogy kézdíszek leánypolgárit kapjon. Fizetés nélkül vállaltam a hatalmas munkát. Az első tanárok ugyancsak minden díjazás nélkül dolgoztak. Az illetékes felső hatóságok csak mosolyogtak:

„Csináljátok, ha tudjátok.”

— Csináltuk is. Már féltek a minisztériumokban tőlem, — folytatja — mert mindig csak kértem.

De lehetett-e Balázs Mártonnak ellentmondani? A szűk bérelt iskola hamarosan megnőtt és ma már korszerű épülettömb áll a leányok rendelkezésére.

Aztán jött a megszállás. A megpróbáltatás napjai következtek. Fenygetés, erőszakoskodás minden nap. Mert magyarnyelvű iskolának akarták megtartani Balázs Márton iskoláját. Bezárásával fenyegették, de ő akkor sem rettent meg. Könyörgött az iskola megmaradt. Az igazgatói páncélszekrényben gyászlobogó közé csavarva várta az iskola zászlója a felszabadulást.

Balázs Márton most sem hagyta abba a munkát.

Érzi, hogy nem hagyhatja feldolgozatlanul gyűjteményét, a karácsonyi, újévi, aprószenteki népszokások, szólások várják. Lapozgatja a könyvet. Az élete van benne, minden öröme és bánata. Kriza János „Vadrózsá”-ja folytatódik a Mátyás király-utcai házban (H. E.)

A országzászló javára műsoros estélyt rendeznek a sepsiszentgyörgyi levendő

Sepsiszentgyörgy, május 2. A Levente Egyesület május 5-én, kedden a Városháza dísztermében az országzászló javára műsoros estélyt rendez. Az ünnepség műsora a következő: 1. Megnyitó. 2. Szavai Szakáts Antal tanügyi előadó. 3. Karóndalokat ad elő a polgári iskola levendő énekkara. 4. „III. Konrád”, vigjáték. 5. Vig jelenetek. 6. „Lakodalm”, vigjáték. A színművekben Boda Dezső, Márton Irénke, Sárkány Jolánka, Kolumbán Ernő, Elephant József, Ruzs Emil, Kurucz Irénke, Kurucz István, Fülöp Ernő, Szabó Ferenc szerepelnek. Az előadások a levendék részére délután 5 órakor, a nagyközönség részére pedig este 8 órakor kezdődnek. A belépődíjak 1 pengő, 1.50 és 2 pengő.

Örömmel vesszük a mozgalom megindulását, hogy végre a többi székely város után Sepsiszentgyörgy is országzászlóhoz juthat. Felhívjuk az ifjúság és a közönség figyelmét, hogy a hazafias cél érdekében a levendék ünnepségén minél nagyobb számmal jelenjenek meg, ezáltal is támogatva a sepsiszentgyörgyi országzászló mozgalmat.

Hírek

Ki nehéz időben, szent, komoly munkában.
Rendületlen hittel, nem roskadó vállal
Fiaival együtt szolgálja a hazát,
Köszönti a nemzet a hős magyar anyát.

Iyuk az országzászló kőoszlopán...

Ilyenkor tavasszal, a legtöbb város parkjainak bejáratánál már látjuk a figyelmeztető tábláskát: „A virágot letépni és a fűre lépni, szigorúan tilos!”

A felhívó rendelkezés betartása által az egyén saját vagyonát védi, amikor a közösség vagyonára vi-
gyáz.

Kis gimnazistakoromban, ideálom- és szülei meghívására Kolozsvárról felutaztam Nagyenyedre. Itt egy alkalommal parkban sétáltam és szórakozottan letéptem egy akácfa-ágacska, amelynek apró levélkét kíváncsian szagattam tovább: „szere-
tet, nem szeret!”

A tépásából váratlanul nagy ri-
billió lett ám! A parkőr, vagy kicso-
da, rántámadt és pulykamérges mo-
dornan utasított rendre:

— Nem szeggyelled magad, piarista magyar diák létedre ilyet tenni? ...

— Ne tessék haragudni, többet nem fordul elő! — mentegetőztem, mire a bácsika jószágon megma-
gyarázta, ha a városka minden egyes lakosa csak egy-egy levélkét szaki-
tana le, már rég kopasz lenne min-
den fa. ...

Minden bucsu nélkül, még aznap elutaztam Enyedről. Ideálom és szü-
lei mai napig sem tudják az okát. Most megmondom: Nem bírok olyan emberek között élni, akiknek a védekezési lehetőség kizárásával —
ennyire kínosan igazuk van. ...

Tudni kell, hogy frissen meszelt falfelületek befirkálásával, virágzó faágak letördelésével, virágültetvé-
nyek letaposásával, a társadalom egy igen kis része foglalkozik. Ferde ne-
velésű, illetve neveletlen suhancok az elkövetői, akik a váltakozó nem-
zedékek hosszú sorozata után is megőrizték magukban az ősrömbölő ösztönöket és emlékeztetük még telít-
ve van a sárba merült utcák, köz-
préda almáinak és enyhét adó kert-
aljának idillikus képével. ...

Hasonló megbotránkoztató dolgo-
kat lehet tapasztalni Szászrégen vá-
rosában is, amelynek hatalmas, de sivár — macskakövekkel kirakott —
főterén, gyönyörű Országzászló-
emlékmű áll. A közadakozásból épült emlékművet mult év október 12-én
avatták fel nagy ünnepség kereté-
ben.

Az Országzászlót szegélyező apró
kőoszlopokra, a főtéren lévő hetipiac
résztvevői (főképp kofák és a szom-
szédos falvakból érkező árusok!)
gyakran leülnek megpihenni. A leg-
utóbbi csütörtöki hetivásárkor pél-
dául azt láttuk, hogy a kofa kiemei
tyukját kosarából és ráhelyezi az
Országzászló egyik ilyen kőoszlopá-
ra. ...

Tekintettel arra, hogy Szászrégen-
ben a tilalom — sajnos — a korlá-
tokban, kerítésekben, szöges drótok-
ban van és nem a lelkekben, ajánla-
tos volna az emlékmű vasrácsos ke-
rítéssel való sürgős elkerítése.

Illetékesek feladata továbbá, hogy
iskolákban, népnevelő előadásokban,
szabadegyetemen, erdélyipárti gyű-
léseken és mindenütt, ahol erre kel-
lő mód adódik, kinevelje az emberek
lelkéből a romboló ösztönöket és ke-
gyeletserítő cselekedeteket, amelyek

ősidők óta végzetes gyűlölettel és
megrögzött rosszindulattal uszítanak
minden ellen, ami frissen meszelt
fal, gondozott ültetvény, tiszta kerít-
és, hazafias szent emlékmű, igaz je-
gyelem és kimért rend.

(r. t.)

KORMÁNYZÓI ELISMERÉS
EGY SZÉKELY FÉNYKÉPÉSZNEK.
A Kormányzó Ur a miniszterelnök
előterjesztésére megengedte, hogy
lőfő szemerjai és dályai Demeter
Károly, a Magyar Filmroda Rt. fény-
képészenek, a magyar fényképezés-
terén szerzett érdemeiért, elismerése
tudtul adassék.

Az Első Magyar Általános Biztosító
Társaság, Budapest, az április hóban
megtartott igazgatósági ülésén a ma-
rosvásárhelyi főgynökség vezetésére
Lőrincz Béla titkár urat főnöki és
Kiss Zoltán cégjegyző urat főnökhelyet-
testi minőségben kinevezte. Ugyanak-
kor ifj. Simon Albert és Várady Gyula
főtisztviselő urakat „ellenőrökké” lép-
tette elő.

Nevezetteknek több évtizedes mun-
kássága nyert elismerést ezen kineve-
zésekkel s személyük egyben garancia
a biztosító közönség részére, hogy min-
denkor teljes bizalommal fordulhatnak
a főgynökséghez, ahol ügyeik elinté-
zése a legnagyobb előzetekénységgel,
pontossággal és a legkedvezőbbben fog
megtörténni.

Helyi képviselő Sepsiszentgyörgy vá-
ros és vidéke részére Csáky-utca 11.

Kormányzógyűlési doktorráavatás.
A Kormányzó Ur a vallás és közokta-
tásügyi miniszter előterjesztésére me-
gengedte, hogy a debreceni tud. egyete-
men Harsányi Lászlót a bölcsészeti-
tudományok doktorává „sub auspiciis
Gubernatoris” avassák fel.

MÁJUS 6-ÁN „FÜSTTELEN
NAP”-OT TART SEPSISZENTGYÖRGY.
Sepsiszentgyörgyön május 6-án, szer-
dán rendezik meg a „Füsttelen nap”-ot.
Felhívjuk a város lakosságát, hogy do-
hánymegváltásuk összegét adják át a
jelentkező levonték részére, ezáltal is
segítve haretéren küzdő honvédeinket.

Betegek



többnyire „székrekedésben” is
szoktak szenvedni. Vigyázzunk
ilyenkor a rendszer emésztésre.
Betegségben
szükség van a

DARMOL

— Emlékmise egy vértanu csendőrért
Az 1919-i magyarországi vörös forrada-
lom idején vértanu halált halt Vén
András csendőrtiszt helyettes emlékére
május 5-én, kedden reggel 8 órakor, a
sepsiszentgyörgyi római katolikus tem-
plomban szentmisét mondanak.

— A sepsiszentgyörgyi iskolán kívüli
népnevelési bizottság tanuányi lá-
togatása. Az iskolán kívüli népnevelési
bizottság vasárnap a Székely Nemzeti
Museum néprajzi osztályának megte-
kintésére látogatást szervez. Belépődíj
nincs. Találkozás délután 3 órakor a
muzeum előcsarnokában. A látogatás-
kor Balasa István muzeológus ismerteti
a kiállított anyagot.

— Köszönetnyilvánítás. A tűzharco-
soknak és mindazoknak, akik felejteth-
tellen férjem, édesapánk elhunyt a
alkalmából részvételüket bármi módon ki-
fejezésre juttatták, ezután mondunk
köszönetet. Özv. Boros Mózesné.

— A Tisza Kálmán-terén állítják fel
a Magyar Munka szobrát. A Nemzeti
Munkaközpont mozgalmat indított a
Magyar Munka szobrának felállítására.
A magyar munkást megőrzítő szobor-
mű Siklódi Lőrinc művészi alkotásában
már el is készült. A hatalmas, 10 méter
magas szobormű két robusztus munkást
ábrázol. A főváros és a közmunkata-
nacs együttes hozzájárulásával a mű-
vészi alkotást a Tisza Kálmán-terén, a
Gázgyár színházához közösen egy-
gyepágyon állítják fel. Nehány hét
mulva meg is történik az új szobormű
ünnepélyes leleplezése.

— Kendervetőmag termelésének
fokozására szólították fel a gazdákat.
Hazai viszonyaink lehetőséget adnak a
kendertermelés kiterjesztésére, ami
megfelelő áttárással biztosíthatná
zsák-, ponyva- és szőnyegiparunk
nyersanyagellátása mellett a kender
fokozottabb textilipari felhasználását
is. Az idén a vetőmaghiány akadá-
lyokat gördített a termőterület na-
gyobbarányú kiterjesztése elé, éppen
ezért felhívták a kendertermelő gaz-
dákat, hogy jövőévi kendervetőmag-
szükségletükről önellátás keretében
gondoskodjanak, sőt lehetőleg a saját
szükségletén felüli mennyiséget is
termeljenek, hogy így újabb terme-
lők bekapcsolása is lehetővé váljék a
kendertermelésbe.

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

— Ipari és étkezési burgonyák. A
használatlan területek mezőgazdasági
hasznosításával kapcsolatban egyik
főveteményként szerepel a burgonya.
Az új burgonyatermelőknek tisztában
kell lenniük azzal, hogy milyen célra
termelnek burgonyát, mert az étkezte-
tési burgonya mellett számos olyan
burgonyafajta van, amely csak ipari
célra — szeszgyártásra, keményítő-
gyártásra, stb. — használható. Étkezési
burgonyafajták: a fehérhúsú Róza,
Gülbaba, Ella, a sárgahúsú Aranyalma,
Korai sárga és Margit burgonya. Ipari
fajták a régi bőven termő Wohlmann,
a fehérhéjú és fehérhúsú Krüger, a
Gonduló, Szeszöntő és Keményítő-
király burgonya.

— Huszonnyolc új ipartestületet ál-
lítottak fel a Délvidéken. A szegedi ke-
reskedelmi és iparkamara véleményező
bizottságának csütörtökön tartott ülésén
vitéz Kocsonty Gyula miniszteri
biztos bejelentette, hogy a visszatért
Délvidék területén rövíesen megindul-
nak az ipartestületi hálózat kiépítési
munkálatai és ennek során huszonnyolc
új ipartestületet állítanak fel.

— Sokat kértek a burgonyáért. Her-
lav János és Vaszile Hobrik bélbéri
emberek a burgonyáért a megengedett-
nél magasabb árat kérték. A törvény-
szék 30—30 pengő pénzbüntetésre
ítélte.

— Még az első hatalomváltozáskor
fosztották ki. Özv. Fülöp Sándorné
kézdimartonos asszony feljelentette
Terlingean Demetert, hogy amikor 1918-
ban a románok bejöttek, a katonákat
az ő lakásába vezette, akik kifosztot-
ták.

— TUDÓBETEGSÉG ELLEN VEDE-
KEZZ! A csikszeredai tudóbetelegondo-
zó intézet rendelési ideje hétköznapo-
kon délután 4—6 óráig, szombaton dél-
előtt 8—10-ig. Szombaton lehetőleg csak
vizsgálatra berendelt betegek jelen-
kezzenek. A vizsgálat bárki részére is
teljesen díjtalan. A vizsgálatra jelen-
kező betegek felvételük alkalmával le-
hetőleg 3—5 napos hőmérsékletükről
készített feljegyzésüket is hozzák ma-
gukkal. (K. 836)

— Tojásos asszonyok a vádlottak
padján. Ambrus Andrásné és György
Miklósné csikszenttamási, Botár
Györgyné bánkfalvai asszonyok azért
kerültek a törvényszék elé, mert a to-
jás darbját 20 fillérért árusították. Az
asszonyokat egyenként 20—20 pengő
pénzbüntetésre ítélték.

— Alapszabálymegerősítés. A bel-
ügyminiszter a „Parajdi Polgári Tá-
rsalgó-kör” (Udvarhely vm.) alapszabá-
lyait láttamozta.

— ORBA létesítés. A belügyminis-
ter legutóbb kiadott rendeletével nagy-
fontosságú szociális intézkedést tett,
midőn az „Országos Rendőrlégénységi
Betegségügyi Alap”-ot létesítette és
annak szolgáltatásait szabályozta. Az
alap rendeltetése hármas: a jogosultak
ingyenes, vagy kedvezményes egész-

ségügyi ellátása, szülés esetén gyer-
mekágyi segély, halálozáskor temetési
segély folyósítása; gondoskodás az
igényjogosultak egészségvédelméről. A
27 szakaszából álló terjedelmes rendelet
részletesen felöleli az ORBA működési
szabályait.

— Ráfizetett a szénára. Sövény Jó-
zsef borszéki gazda 160 pengő ér-
tékű szénáját 240 pengőért adta el. 50
pengő pénzbüntetésre ítélték.

— Egy hónapig nem árulhatnak ke-
nyeret a kereskedők, ha előre levágják
a kenyérgyegyeket. A kolozsvári közal-
lási hivatal az elmúlt napokban el-
lenőrző körutat tett a város pékműhe-
lyeiben. Megállapították, hogy a pékek
és fűszerek egyes fogyasztóknak he-
tekkel előre kiadták a kenyérrándó-
ságukat. Ezeket a kereskedőket 30 nap-
ra kitiltották a közellátásból, vagyis
egy hónapig nem szabad kenyeret
árulniok.

— Nincs pályázó a kárptálatjai ál-
litorvosi állásokra. Kárpátalján az
állatorvosi szolgálat a kárpátaljai
mezőgazdasági kamara véleménye
szerint egyáltalában nem kielégítő.
Magánállatorvos alig egy-két helyen,
helyhatósági állatorvos pedig egyál-
tában nincs. A megszervezett hely-
hatósági állásokra pályázó eddig nem
akadt. A szakszolgálatot így kizáró-
lag a m. kir. állatorvosok látják el.

— „Neohorm” börtápláló és ránta-
lanító hormonos arkenőcs kapható
M. Deák drogériában Sepsiszentgyör-
gyön. (K. 856)

— Három gyermekük elégett. Kedves
Péter és felesége csikszentdomokosi la-
kosok egy alkalommal nem tartózkod-
tak otthon. Távollétükben a házuk ki-
gyulladt. Három kisgyermekük benn-
égett a házban, egyik gyermekük pedig
súlyosan megsebesült. A törvényszék
Kedvest és feleségét 1—1 hónapi fog-
házra ítélte. Az ítéletet azonban — te-
kintettel arra, hogy gyermekeik elvesz-
tésével ugys megbűnhődtek gondatlan-
ságukért — felfüggesztették.

— A „Kelet Népe” új száma. Móríz
Zsigmond lapjának, a „Kelet Népe”-
nek most megjelent május 1-ji száma
jait. Veres Péter összefoglaló tanul-
mány József Attila emlékének szenteli hasá-
bmányt írt a nagy költőről. József Jolán
cikke József Attila emberi alakját ele-
veníti föl, Kelemen János pedig köl-
tészeti méltatja. Egy összefoglaló be-
mutatja, hogyan vélekedtek a kortár-
sak József Attiláról. A lap közli József
Attila több ismeretlen versét, azonkívül
több fényképet és facsimilét. A lap
többi részében Móríz Zsigmond a szé-
kelyföldi szövetségzekről ír, Németh
László folytatja „Iszony” című regé-
nyét. Bartók János cikke a Kodály-
évre hívja fel a figyelmet, Baternay
Béla a magyar film problémáiról ír s
új filmeket ismert. Móríz Miklós
Népfőiskola-rovata egészíti ki a gazdag
számot, melynek goritólapiját Barta Ist-
vánnak József Attiláról készített fény-
képe díszíti.

— Disznó-ügy Csikmadarason. Ger-
gely József és Horváth Lajos csikma-
darasi gazdák egy disznó miatt kerül-
tek a törvényszékre. Korcsmában kez-
dődtött az eset. Horváth Lajos Gergely
Józseftől disznót vásárolt. Hazamentek,
hogy Horváth elhajtja az állatot, ami-
kor előállt Gergelyné: „Innen ugyan
nem viszik ki a disznót, amíg élek.”
Közben többen is odagyűltek. Egyik a
kapu felé hajtott ki a disznót, másik
pedig visszafelé terelni igyekezett az
ólba. Zsarolás miatt indult ellenük el-
járás. A törvényszék Gergelyt 2, Hor-
váthot pedig 1 heti fogházra ítélték. Az
ítéletet azonban felfüggesztették.

VIDÁM SAROK

— Hallottad, fiam, aki kettőből
bukik, nem mehet pótvizgára.
— Engem nem érdekel, — mondja
a gyerek?
— Miért?
— Mert én többől fogok bukni.

Mezőgazdaságunk jelentősége a háboru után

Magyarország mezőgazdasági helyzete a háboru után sokkal nagyobb jelentőséget tesz, mint eddig volt. Európa a háboru után is azon lesz, hogy hogy önellátó legyen minden tekintetben, így mezőgazdaságilag is. Már pedig ebben tagadhatatlan, hogy a misztériumunk egyike lesz a legjelentősebbeknek. Legnagyobb előnyünk, hogy megszabadulunk a tengerentúli versenytől. Ki ne emlékezne arra a nagy világválságra, amikor a kanadai buza elárastotta Európát. Olcsóbb volt akkor a kanadai behozott buza, mint az, amit itt termeltek Európában. Valóságos mezőgazdasági katasztrófát idézett elő ez a verseny. A magyar buza, mely addig Európa legkeresettebb cikke volt, egyszerre szinte megsemmisült. Képtelen volt a versenyre. Hiszen többbe került a termelési költség, mint amennyiért el tudták adni. Ebben az időben a buza ára Magyarországon 6-8 pengőre szállt le. Ettől a lehetőségtől egyszer és mindenkorra megszabadulunk. Sőt arra kell törekednünk, hogy minnél többet termeljünk mind a gabonafélékből, mind egyéb mezőgazdasági terményekből. Sok tennivaló van még ezen a téren. Ha összehasonlítást végzünk Magyarországgal és több európai állam mezőgazdasága között, arra a megállapításra jutunk, hogy bizony meg nagyon el vagyunk maradva a nyugati államok szintje mellett.

Nálunk a búzából átlagban a termés hektáronként 14 mázsa. Ugyanakkor Hollandiában például ugyanilyen nagyságú területen majdnem 30 mázsa, Dániában valamivel több, mint 29 mázsa, Németországban 22, Franciaországban 15, Olaszországban valamivel több, mint 14 mázsa. Bulgáriában 12 mázsa, Spanyolországban, valamint Romániában 9-9 mázsa hektáronként a hozam.

Ez a statisztika bizonyítja, hogy a termést meg lehetne kétszerezni ügyes és hozzáértő műveléssel. Figyelembe kell venni azt is, hogy Dánia, Hollandia és Németország éghajlata és termőtalaja kevésbé alkalmas a mezőgazdaságra, mint Magyarországon. Minőségileg nincs panaszunk, mert nemcsak Európában, hanem az egész világon alig van párja a magyar acélos búzának. Egyedül a kanadai Manitóba V. hasonlítható hozzá, de ezt is sok tekintetben felülmúlja. Olyan magas siker tartalma egyik búzának sincs, mint a miénknek. Összehasonlításképpen láthatjuk, hogy a magyar buza száraz sikek tartalma 10.10 százalék, a német buzaé 8, a francia buzaé 7, a hollandé pedig 6.80 százalék.

Minőségben tehát szinte behozhatatlan előnyünk van. De nemcsak a búza-termelés mennyisége mutat kedvezőtlen statisztikát hazánkra nézve, hanem a többi mezőgazdasági termények termelési eredménye is.

A kukorica átlagtermelése Magyarországon hektáronként 16.3 métermáza, míg Németországban majdnem 22 métermáza, Olaszországban több mint 20, Spanyolországban közel 17 mázsa.

A legkedvezőtlenebbek azonban a burgonya termelésre vonatkozó adatok. Ma, amikor a burgonya a legfontosabb tömegcikk, megsokszorozódott a jelentősége. Hektáronként való átlagtermelésben itt is messze elmaradunk majdnem minden európai állam mögött. Nálunk hektáronként a burgonya termelési állag 71 mázsa, ugyanekkor Hollandiában 196 mázsa.

A magyar mezőgazdaságnak tehát fel kell készülnie, hogy meg tudja felelni nagy hivatásának. Sok pótolni való van, de egységes tervekkel, odaadó munkával minden régi hibát ki lehet küszöbölni.

„Föl kell emelni a nyílt, egyes embereket, hogy elnyomják a körmönfakat!” (Konfucius)

A SÁRGA CSILLAG

Csak a zsidók megjelölésével zárhatjuk ki sorainkból az ellenséget

Ma már mindenki tisztában van a zsidóságnak, ennek földrészek szétosztott fájának az aknamunkával, amellyel a keresztény világszemlélet és a fennálló hatalom elpusztítását és a zsidóság világhatalmi céljainak megvalósítását kívánja elérni. Hol pénzzel, hol pedig „világrengető eszmékkel” próbálja irányítani a világot. Akár a lengyel gettóban él, vagy Berlin és Hamburg városaiban tengeti még parazita életét, akár Newyorkban vagy Washingtonban fújja a harci riadót, mind egyforma. Születésénél és fájánál fogva a zsidó nemzetközi összeesküvés tagja.

A zsidókérdés a nemzetköziség ve-

szélyeinek felismerésekor önmagától adódott és ennek a kérdésnek elintézése a keresztény európai népek számára életet, vagy halált jelent.

A zsidóság kiszorítása oly módon, hogy minden zsidót kitelepítünk az országból, lenne a legteljesebb és legbiztosabb módja a zsidókérdés elintézésének. A kitelepítés azonban nem megy máról-holnapra, így addig is megfelelő módszerekhez kell folyamodni, a kérdésnek bármely oldalát tekintjük is, legelső feladat a zsidóság megjelölése sárga csillaggal. Ennek eredményeit Németországban már láthatjuk.

Ellenség sorainkban

Amikor az elmúlt év szeptemberében a német városok utcáin feltűntek az első sárga csillaggal megjelöltek, a lakosság az első pillanatban elcsodálkozott, mert senkisémondolta, hogy ilyen sok zsidó él az országban. Csakhamar mindenki felfedezhetett környezetében vagy szomszédságában egy-egy jámbor arcú polgártársat, aki bár gáncskodásával, furcsa vilgnézettel és itt-ott elejtett híreszteléseivel eddig is feltűnt ugyan, de senkisémondta őt zsidónak. Ez a zsidó jól álcázta magát. Ennek védeleple alatt alkalmazkodott a környezethez, amelyben élt. Bizony hányszor nem tudja az ember, az ellenség közvetlen közelünkben áll, némán kihallgatja beszélgetésünket, vagy beavatkozik beszédünkbe és befolyá-

solja nézetünket a hazáról, az Istentől stb. Ezek a zsidók a legveszélyesebbek, mert külsőjükről alig ismerhetők fel.

Jellemző, hogy minden intézkedés, amelyet a zsidók ellen hoztak, már a következő napon olvashatóak voltak az angolszász sajtóban. A zsidóknak tehát még ma is vannak titkos összeköttetések az ellenséges külfölddel és ezeket bizony nemcsak saját ügyeikben, hanem a nemzet egyéb ügyeiben is felhasználják. Ugyan a géprombolásoknak és kémkedéseknek szellemi kidolgozói kiknek sorából kerülnek ki? Az ellenség itt jár közöttünk s csak természetes, hogy ezt a zsidóságot a nemzet minden polgára előtt felismerhetővé kell tenni!

Midőn Berlinben a zsidó csillagot bevezették az első napokban a berlini újságok szédítő arányban fogytak, még pedig azért, mert minden zsidó, akinek csak dolga volt az utcán, újságot vásárolt, hogy vele a sárga csillagot szégyenlősen eltakargassa. Amikor ezt megtiltották, Berlin előkelő nyugati negyedeinek utcáin a zsidók kihívóan nemzsidó külföldiek társaságában kezdtek mutatkozni.

Ezután a zsidók újabb „trükkhöz” folyamodtak. Öregasszonyokat és fehér ruhás gyermekeket küldtek az utcákra, hogy ezáltal részvétet ébresszenek önmaguk iránt. Mintha az egész világ zsidósága már csak töpördött öreg asszonyokból és csupa fehér ruhás kisgyermekből állana, akik tehetetlenségükkel akarják meghatni az embert.

Es az öreg zsidóné kivándorolt utján szeretne kipusztítani. Ehhez a zsidósághoz tartozik az öregasszony is, bármennyire játssza a törekegy üldözöttet.

A zsidósággal szemben minden engedékenység nemcsak gyengeség, hanem kötelességmulasztás és a leg súlyosabb merénylet a nép biztonsága ellen. A leghatásosabb intézkedéseket kell tehát hozni a kereszténység megrontói, a nép letiprói, a háboru értelmi szerzői és a haszonélvezői ellen.

A sárga csillaggal való megjelölés nélkülözhetetlen.

A székelykereszturi unitárius gimnázium finn-magyar estje

Székelykeresztur, május 2. A székelykereszturi unitárius gimnázium „Orbán Balázs” ifjúsági önképzőköre nagyszabású finn-magyar estét rendezett. Molnár István tanár bevezető beszédében hangsúlyozta, hogy a magyar nép nem testvértelen Európában, mert ott küzdenek északon finn testvéreink, akikről a sors elválasztott. A két testvért, — mondotta — ma ismét egymásra talált és együtt harcol a közös ellenség, a Szovjet ellen. A gimnázium ifjúsága a különböző műsorszámokban ismertette a finn nép történetét és irodalmát, a finn-magyar rokonságot és a Lották szervezetét. Elekes

Emőd Madai: „Finn testvérekhez” c. költeményét szavalta, Kendi Sándor a finn nép történetét ismertette. Nagy Gyula finn dalokat énekelt, Nagy Samu a finn-magyar rokonságról beszélt, Simó Tibor finn költő verseiből adott elő. A finn irodalmat Lőrincz D. ismertette, előadása közben szavakkal közreműködtek: Kovács J., Márton P., Jakab D. és Vass F. A finn Lották szervezetét Boros Éva ismertette. Szőke Károly pedig a finn ifjúsági társadalmi szervezetekről tartott előadást. A kitűnően sikerült finn-magyar est a gimnáziumi énekhar által előadott székely fohással ért véget.

Zsidó kereskedők bérlik Csikszereda legjobb üzlethelyiségeit

300 pengő pénzbüntetésre ítélték egy uzsorázó háztulajdonost

Csikszereda, május 2. Csikszeredán, akárcsak a többi székely városokban, igen nagy a lakáshiány. A rendkívüli helyzet több új hivatalt és intézményt kíván, úgyhogy magánlakások igénybevétele és szükségessé vált.

A háztulajdonosok egyrésze nem akarja megérteni, hogy amint a gazda, iparos és kereskedő nyereszke-
dése is korlátok közé vannak szo-

ritva, ők sem használhatják ki a lakásinséget. A kivételes hatóságok állapítják meg a lakások árát.

Jakab Sándor volt román bíró is kiadta a lakást a Magyar Nemzeti Bank részére. A lakásért, amelyért havonként alig kérhetett volna 50-60 pengőt, 150 pengőt követelt. A rendőrbíró most foglalkozott Jakab Sándor lakásdrágítási ügyével. A háztulajdonost bűnösnek mondta

ki és 300 pengő pénzbüntetésre ítélt. Az ítélet nem jogerős.

Csikszeredán egyébként az üzlethelyiségben is egész nagy hiány mutatkozik. Az elmúlt uralom alatt a zsidó kereskedők a legjobb és leg szebb üzlethelyiségeket foglalták le üzleti célokra. Jelenleg közel 15 zsidó üzlet van a városban, ami a számításbajhető üzlethelyiségek nagyrészt teszi ki. A zsidó üzlethelyes-
donosok ma is nyugodtan ülnek üzleteikben, amíg a székely kereskedők nem tudnak helyiséghez jutni. Jól tennék a hatóságok, ha megvizsgálnák a zsidó üzlethelyiségek kérdését. A háztulajdonosok is hazafias kötelességüket teljesítenék, ha a zsidó kereskedőknek felmondának és helyiségeiket a székely kereskedőknek adnák ki. Ezáltal megoldást nyerne a csikszeredai üzlethelyiségek kérdése, amely egyre súlyosabb lesz.

— Ágyba rejtette a lisztet, szalonnát, zabot. Blaga István csikdánfalvai gazda csürebén és ágyában nagyobb mennyiségű lisztet, szalonnát és zabot rejtett el. A hatóságok az elrejtett dolgokat felfedezték. A rejtető embert 60 pengő pénzbüntetésre ítélték. A közel-látási kormány megbízottja sulvosbitásért fellebbezett.

Ágytoll olcsón!

Tarkatoll 70 fillér, jobb 1.60, sz. vegyes, füstölt 2.—, jobb 2.60, mégjobb 3.—, finom, szürke 3.60. Fehéres, füstölt libatoll 4.50, jobb, fehér 5.50, mégjobb 6.50, kimondott jóminőségű 7.50, pelyvest 9.— P-től szállít 5 kilós papírsák csomagolásban, bérmentve utánvétellel. Tisztviselőknak 30% kedvezmény. VARGA ANTAL ágytollvállalata, Kiskunfélegyháza, Szent János-tér 30.

Aki itt marad, éhendöglük...

— mondották a vörös biztosok menekülésükkor
Megindult a termelő munka Európa éléskamrájában

(A m. kir. honvéd haditudósító század közlése)

Durva terméskövekből rakott kerítés övezi ezt a nagy kiterjedésű gazdasági udvart, északi felét azonban díszes, kovácsolt vaskerítés veszi körül. A rozsdásodó vasrácsot művésziesen kidolgozott akantusz-levelek díszítik. A hó már elolvadt s a tocsogókban vidáman fürdik a tavaszi nap képe, mint valami aranymadár.

— Csak tessék beljebb kerülni — mondja hívogató szíveséggel ukrán vezetőnk — érdemes! Most készülődünk a tavaszi munkákra.

A kolhosudvaron mozgalmas élet fogad. Vagy ötven-hatvan ukrán járkál a gazdasági épületek között.

— Nem könnyű feladat újra megindítani a munkát — mondja a vezetőnk aki megbízást kapott arra, hogy segítsen a vidék mezőgazdaságának újjászervezésében.

Megállunk az egyik csűr előtt. Vetőmagvakat osztanak itt szét az embereknek. Vastaglábu, nagykedős ukrán falusi asszonyok, borostásallu öreg emberek a hátukon cipelik ki a zsákokat, hogy ráraják a szekerekre hogy elszállítsák a földekre.

— Amikor megszabadultunk a proletárok uralmától, még mozogni is alig mertünk — mondja Nikisin, akinek látható tekintélye van a többiek előtt, mert szépen süvegelik. — Azt sem tudtuk, hogy mit szabad és mit nem szabad. Még akkor sem mertünk egy marhát, disznót vagy libát elvinni a kolhosból, amikor pedig már nagyon szeretnünk volna húst enni. Féltünk magunktól, meg a németektől. Azt hittük, hogy mindent elvisznek, amit csak a birtokokon találunk. Hála Istennek nem így lett! Maguk is, meg a nyemeckik is tovább mentek s csak annyit használtak fel a termésből, jószágból, amennyi kellett. En egy ökröt még ajándékba is kaptam, mert a faluban táborozó páncélosoknak hirtelen tovább kellett menniük s már nem volt idejük arra, hogy levágják. De gondolhatják, mennyire rettegtem emiatt az ökr miatt. Még majd azt mondja valaki, hogy loptam.

— De most már rendeződött a helyzetük! — vetjük közbe.

— Még nem egészen, de azt már tapasztaltuk, hogy a betakarított termésemből sokkal többet kaptunk, mint amennyit a bolsevik termelőbiztosok adtak. Nemrégiben kihírdették előttünk, hogy ezentul mindenkinek lehet saját földje, ha rendszeren dolgozik és megbecsüli magát. Most azonban még csak szövötközve dolgozhatunk a földeken, hiszen sokan nincsenek is itthon, a félfalu üres. De mi dolgozunk! Tessék csak erre jönni.

Raktárpületbe lépünk be. Vadonlat-uj ekék, boronák és más mezőgazdasági szerszámok állnak sorjában.

— Ezeket mind most kaptuk. Igaz, hogy igazsátlanként nem sok van, de azért annyi földet szántunk fel, amennyit csak bírunk. A nagy mezőgazdasági gépeket, szántógépeket, a traktorokat mind felgyújtották vagy összetörték a visszavonuló vörös katonák. Az emberek elátkozták még a kezüket is ezeknek a gyújtogatóknak. — Aki itt marad, az éhen döglük — mondogatták a gazemberek. — De mi azért sem fogunk éhen pusztulni a kedvükért — fakad ki Nikisin.

Felkötött karu, fiatalabb ukrán lép hozzám. Barátságosan megkerdezzük, mi lelte a karját.

— Sebesülés — mondja.
— Csak nem volt katona? — kérdezzük.

De erre már Nikisin veszi át a szót.
— Volt az, kérem! De betegsége miatt elbocsátották. Ezt a sebet nem a háboruból kapta. Még a tél végén kóborló katonák verődtek össze a környé-

ken. Isten tudja, honnan valók lehetnek. Még a nyelvüket is alig értettük, amikor betoppantak s egy este megsarcolták a falut. Akkor még nem tudtunk védekezni ellenük, de azóta a közeli P. városból több ukrán testvérünk jött el hozzánk s addig-addig beszéltek, hogy lépjünk be az ukrán polgári gárdába, míg mi is beléptünk. A felszabadító hatóságoktól fegyvereket is kaptunk, hogy szükség esetén, mint afféle segédrendőrség szembeszállhassunk a rabló bolsevikiekkel. Hát ilyen összetűzéskor sebesült meg Fedor is. Éppen magyar honvédekkel együtt füstölték ki egyik tanyai rejtékhelyükről a kóbor vörös katonákat. Hallom máshonnan is, hogy az ukrán segédrendőrök derekasan verekednek a felszabadító oldalán az ilyen lappangó partizánok ellen.

Kiléptünk a barátságosan sötét raktárhelyiségből a tavaszi napsütésbe. Az udvaron hosszú sorban állnak már a szekerek és folyik a cipekedés. Ekék, boronák, zsákok kerülnek fel egymás után a szekerekre.

Bajtársam néhány felvételt készít a tavaszi szorgoskodásról.

Nekem a rozsdás vaskerítés furdal-

ja az oldalamat. Mert a kerítés szép és nemes izléssel készült. Erthetetlen, hogy gazdasági udvart, hacsak részben is ilyen kerítéssel vegyének körül. Nem állhatom meg, hogy meg ne kérdezzem, hogy került ide ez az urasági kastélyhoz illő rácskerítés.

— A templomkert kerítése volt ez — hangzik a válasz. — Ott állott közepén a templom is, de huszonkilencben lebontották s köveiből rakták meg a kolhoz körkerítését. Annyi kő még maradt, hogy megkezdheték egy iroda-épület és egy termelőbiztosi lakás építését is, de az aztán abba maradt. Pedig tessék csak megnézni, csupán a tető hiányzik a falakról.

Ez már nem lep meg bennünket, mert ilyenféle tervszerűtlenséggel lép-ten-nyomon találkozunk a szovjet földön.

Nikisin a lerombolt templom szét-hordott köveit nézi...

— Ha megint szabad gazdák leszünk és teljesen kihevertük a városi proletárok és zsidók rabzsolga-uralmát, akkor majd újból felépítjük a templomot. Talán még én is megérem. Hiszem is, hogy még az én életemben boldogabb világ virrad ránk, ukrán népre.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szö 10 fillér — Alakírókésnek egy szö 6 fillér — Az első és kiemelt szavak kétszer számítandók — Minden apróhirdetés ára azonnal fizetendő — Tümpéldányt nem adunk — Jelítség és cím a kiadóban hirdetésnél helyben, 30. vidéken 80 fillér felár számítandó — Kiadóhivatal: Gróf Csáky István u. 58. sz. Székelyudvarhely.

KOVASZAN háromszobás ház gyümölcsösrel eladó. Megbízott Gáspár kisasszony. (1819)

UNKASSZÁNS kisebb óvadékkal kerestetik temetkezési biztosítási ágazatban. Előnyben részesül oly személy, aki új tagokat is tud szerezni. Ajánlatokat kérjük, főleg sepsiszentgyörgyi lakosoktól, Kolozsvár, Postafiók 1. sz. címen. (H. 442)

ELADÓ üzemképes Hoffer céplőgép 1000-es Hanomag traktorral, Székelyudvarhelyen, Novák Dávid. (1831)

SZABÓSEGÉDET nagymunkást azonnalra felveszek. Katona szabók előnyben. Józsi István, Kézdivásárhely, Főter 22. (1845)

ELADÓ egy szoba konyhás új ház, Bartalis Ferenc utca 11. (1844)

ELADÓ egy ház Váradi József 7 sz. Sepsiszentgyörgy. (1836)

ELADÓ elköltözés végett egy festett hálószoba és egy főzőkályha. Cím: Mátyás király-u. 49. (1846)

FIGYELEM! Látogassa meg a hatóságilag engedélyezett, világhírű tudós grafológusnőt: Angyal Jánosnét, (Szászrégen, Hegy-utca 7.), aki megmondja jellemét és a természet adományait. Karakterjellemzés írásból! Csak rövid ideig marad. (H. 450)

KERESEK azonnali belépésre faesztergályos segédek. Ifj. Fodor Sándor, Marosvásárhely. (H. 449)

ÜZLETBE jószámló hölgyet óvadékkal állandóra keresek. Ajánlatokat kiadóra kérek. (1849)

ELCSERÉLNÉM egyszoba-konyhás, különálló, napos fekvésű sepsiszentgyörgyi modern, bérelt lakásomat, hasonló kétszoba-konyhás lakással. „Mielőbb” jelige alatt cím a kiadóban. (S. 162)

KERESEK egy 12—13 éves fiút bojnak, falura. Arvák előnyben részesülnek. Cím: Dónáth Sándorné, Étfalva. (1837)

ELADÓ 3 és fél 4 HP Hoffherr kazánok. Nagy Odón, Eszterék. (1829)

EKÉK ötösek, hatosak, kétvasuak, háromvasuak, kultivátorok, lókapák, kézitölőkapák érkeztek Vajda András Műszaki Vállalatához. (H. 451)

BUTOROZOTT szoba kiadó házikosztal. Székely Mózes-u. 6. (1847)

ELADÓ írógép, patefon és egy faház beltelekkel. Btahlen G-utca 2. (1848)

HÁZVEZETŐNŐ állást keres. Cím a kiadóban. (1840)

FÉRFI szakácsot, esetleg szakácsnét május 15-re keres a Városi Étterem. Rác. (1850)

ELADÓ egy szoba, konyha és pékműhely. Érdeklődni lehet: Sepsiszentgyörgy, Gr. Csáky István-u. 79. (1851)

ELVESZETT Szörnyű András és Tarna Sándor névre szóló vásárlási könyv, kenyér- és cukorjeggyel együtt. Kérem a szíves megtalálót leadni Gróf Csáky-ut 58. szám alá. (1852)

SZERÉNY, intelligens nő házvezetőnőnek elmenne, aki a háztartás minden ágában jártas. Vidékre is menne. Cím: M. Y. asszonynak, Székelyudvarhely, Kossuth-u. 42. sz. (1853)

JÓ családból való fiút kereskedőtanulónak felveszek. Zakariás Dezső, Gyimesközéplek. (H. 452)

VIZSGÁZOTT mozigépész — huszéves gyakorlattal — alkalmazást keres. Cím a kiadóban. (1854)

NAGYBÁNYAI CIPÉSZEK KÉSZÍTIK A BÁNYAMUNKÁSOK BAKANCSÁT

Az Erdélyi Párt közbenjárására a nagybányai állami bányaigazgatóság a jövőben a bányamunkásság részére kiutalt bőrből a helybeli cipész kisiparosokkal fogja elkészíttetni a bányamunkások bakancsszükségét. Heutschy Kálmán bányaigazgató a megbízást a cipészkisiparosok részére már meg is adta. A megrendelést a napokban hivatalosan is kiadják a kisiparosoknak, amikor a bányakincstár a bakancsokhoz szükséges bőr kiutalását megkapja.

Rádió

VASÁRNAP, május 3.

Budapest I.: 8: Fohász. Szózat. Reggeli zene. 8.45: Hírek. 9: Unit. Istentisztelet. 10: Egyházi ének és szentbeszéd. 11.15: Egyházi ének és szentbeszéd a görögkatolikus magyar templomból. 12: 15: Levente félóra. 12.55: „A Szent Jobb ünnepélyes fogadtatása Szent László városában. 1.10: Melles Béla-zenekar. 1.45: Időjelzés, hírek, vízállásjelentés. 2: Művészlemez. 3: A földművelésügyi minisztérium előadása. 3.45: Balázs Gyula dr. magyar nótákat zongorázik. 4: Egészségügyi Kalendárium. 4.10: A légierők fuvószeneke. 4.40: Kard és ekevas. Felolvasás. 5: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 5.20: Tánczene. 6: Közvetítés a magyar-német válogatott labdarugómérkőzésről. 6.45: Keresztessy Mária dalokat énekel. 7: Hírek magyar, német és román nyelven. 7.20: Szent László király. 8.20: Tarka nóták — vidám órák. 9.40: Hírek, sport- és löversenyeredmények. 11: Idegennyelvű hírek. 12: Hírek. 0.15: Üzen az otthon.

HÉTFO, május 4.

Budapest I. Ébresztő. Torna. 7: Hírek. Közlemények. Reggeli zene. 10: Hírek. 10.15: Szalonötös. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 11.20: Régi mesterek muzsikája. 11.40: Felolvasás. 12: Harangszó. Fohász. Hímnusz. 12.10: A székesfehérvári Szent István 3. gyalogezred zenekara. 12.40: Hírek. 1.20: Időjelzés, vízállás. 1.30: Honvédeink üzennek. 2: A Rádiózenekar műsorából. 2.30: Hírek. 3.20: Operarészletek. 3.45: Zöldkereszt kiskertek. 4.15: Diákfélóra. 4.45: Időjelzés, hírek. 5: Hírek szlovák nyelven. 5.15: Nagyvárad Szent L. városa. 5.25: Pertis Jenő cigányzenekara muzsikál. 6: Árpádházi Boldog Margit, a Nyulak szigetén. 6.20: A Pesterzsébeti Általános Munkásdalkör énekel. 6.40: Emberismeret. 7: Hírek magyar, német és román nyelven. 7.20: Herrer Pál tangóharmonika számok. 7.35: Új verszerződés. 7.45: Japán hangulatok. 8.15: Emlékezés Tóth Tihamérra. 8.30: A Szent László-hét műsorából. 9.40: Hírek. 10.10: Kétszongorás jazz. 10.30: 11: Idegennyelvű hírek. 11.25: Weidinger Ede szalonzenekara játszik. 12: Hírek. 0.15: Üzen az otthon.

Sepsiszentgyörgy m. kir. járásbírósz. Sz. Pk. 54—1942.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Kiss Dezső sepsiszentgyörgyi ügyvéd által képviselt Sándor Ödön sepsiszentgyörgyi lakos javára végrehajtást szenvedő sepsiszentgyörgyi (Bocskai István-u. 18. sz.) lakásán 300 P s járulékaik erejéig f. é. május 5-én d. u. 4 órakor elárvereztetik egy „Plymouth Chrysler” gyártmányú P. 6.267.362 motorszámú MNO 11 forgalmiszámú 4 személyes használt, de jókarban levő sötétkék színű luxus gépkocsi 2000 P becsértékben a legtöbbet ígérőnek, de legalább a becsár kétharmad részéért, készpénzfizetés mellett.

Sepsiszentgyörgy, 1942. április 15. (K. 857) Kir. Jbírósági végrehajtó

AZ IPAROS ROVATA

MEGÁLLAPÍTOTTÁK A TÉGLA-KIUTALÁSOK FONTOSSÁGI SORRENDJÉT

Az anyaggazdálkodás építőipari bizottsága a téglagyárakhoz rendeltet intézett s közölte velük, hogy bármely méretű és minőségű téglát és tetőcserepet a jövőben csak az anyaggazdálkodás építőipari bizottságának hozzájárulásával és a megállapított fontossági sorrendben szolgáltathatnak ki. A fontossági sorrend a következő: 1. ár- és belvízkárosultak, 2. félbenmaradt építkezések, 3. telepítésekkel kapcsolatos építkezések, 4. olosóbéri kislakásépítkezések, 5. kis családi házak, 6. elismert vállalati nyugdíjpénztárak építkezései, 7. városrendezési, 8. magánépítkezések. Kimondja a rendelet azt is, hogy a gyár magánosok számára csak akkor adhat ki árut, ha az igénylő igazolja, hogy az anyaggazdálkodási bizottság igazolványát megkapta.

KÖZÖS MŰHELYEKKE KELL FELKAROLNI A KISIPART

A miniszterelnök által bejelentett fejlesztési törvénnyel kapcsolatban a pécsi kereskedelmi és iparkamara nagyszabású tervezetet készített a kisipari közös műhelyek létesítéséről. Azt javasolja a pécsi kamara, tegyék kötelezővé minden vármegye székhelyén a főmegtermelési cikkeket előállító, közös kisipari műhelyek felállítását. Adják meg a kisiparosoknak is a gépi termelések lehetőségein kívül mindazokat az előnyöket, amelyek a gyáripart versenyképessé teszik. Az ipari termelő szövetkezetek nyújtsanak hitelt az olcsó anyagbeszerzéshez és termeléshez. Szükséges továbbá a kedvezményes energia nyújtása is. A szervezett értékesítésre szintén meg kell tenni minden intézkedést. A közös műhelyek célját szolgáló épületeket a megyei s törvényhatósági városok bocsássák rendelkezésre. A termelőtől az Országos Nép- és Családvédelmi Alap nyújtani a közös műhelyeknek. Az értékesítést belföldi viszonylatban egy központi elosztó szervre, külföldi viszonylatban a Kisipari Kiviteli Intézetre kellene bízni. Az ipari oktatásnál, különösen a mezőgazdasággal kapcsolatos iparokban, külön szakiskolát kell felállítani. A kézműipar ellátása nemcsak ipari kérdés, hanem magasabb nemzeti érdek is, amelyet meg kell valósítani.

AZ ÉPÍTŐIPAR FONTOS KÉRDÉSEI

Az iparosok és kereskedők közti kapcsolatok állandósítása céljából a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara szakmai bizottságok létesítését határozta el. Az első szakmai bizottság az építőipar kérdésével foglalkozott. Az ülésen a felszólalók kérték, hogy az építőanyagok mennyiségét, hetenként vagy kéthetenként állapítsák meg s egyszerre utalják ki. Az anyag elszállítása folyamatos legyen, mert a gyárosnak nincs megfelelő raktára. Az üléseket az egységes szakmai állásfoglalás kialakítása céljából állandósítani fogják és legközelebb az élelmészeti és textilipari szakmák ügyei kerülnek sorra. — Helle László ker. miniszteri tanácsos előadást tartott az Ipari Anyaghivatal működéséről és az építőipari anyaggazdálkodásról. Ismertetette a hivatal működését, amely kiterjed a téglá, cserép, mész és a többi építőanyag beszerzésére és ki-

utalására. Legelsősorban a honvédelmi építkezésekhez, a belvizek és árvizek által megromlott épületekhez, a kislakásokhoz és munkáslakásokhoz utalnak ki építőanyagot. A hivatal a települési és várospolitikai igényeket tartja szem előtt és szociális irányban működik.

RENDEZIK A FODRASZ, FÜRDŐ ÉS SZÉPÍTŐIPARI ALKALMAZOTTAK MUNKAIDÉJÉT

A kereskedelmi miniszter elkészítette a fodrászipari, szépítőipari és fürdőipari alkalmazottak munkaidőrendezéséről szóló rendeletét. A rendelet szerint a fürdőipari alkalmazottak munkaidéje Budapesten 9 óra, vidéken pedig 11 óra. A szépítőiparban félórát, a többi szakmában egy-órás ebédszünetet kell adni. A munkaidőt úgy kell beosztani, hogy naponta legalább 10 órai pihenő egyfolytában biztosítva legyen, valamint hetenként egy teljesen szabadnap. Tulmunka esetében a százalékos részesedést, kapó alkalmazottaknak száz százalékkal magasabb az óra-

bére, egyéb alkalmazottaknak pedig huszonöt százalékos emelés jár. Akik eddig előnyösebb helyzetben voltak, azoknak a helyzete változatlan marad. Az érdekelt szakmák elvileg hozzájárultak a munkaidőrendezés módjához.

A LÁBBELI KÖZPONT KÖLTSÉGEINEK VISELÉSE

A közellátásügyi miniszter április 28-iki rendeletében akként intézkedett, hogy a lábbeli központ fenntartási költségeire hozzájárulást kötelesek fizetni a bőrkikészítéssel foglalkozó iparosok az általuk készített bőrárúk után az 1. számú és a lábbelikészítő iparosok általuk a kereskedők részére kiszolgáltatott lábbelik után a 2. számú mellékletben megállapított összegek szerint. A bőrkikészítő iparos ez összeget átháríthatja arra, aki tőle áru átvételére jogosult. Az elosztóbőrkereskedő a hozzájárulás feleösszegét továbbháríthatja át a nála vásároló bőrkereskedőre. A hozzájárulással más személy nem terhelhető. A lábbeli ké-

TEGNAP

még senki.



MA
már mindenkinek
KÖRUS

LIKÖRT TÖLT MAGANAK!

szítésével foglalkozó iparos az egész összeget hordozza, aki azt továbbhárítani nem jogosult.

Követésre méltó példa!

A csiki tanítótság folytatja Orbán Balázs kutató munkáját

A természeti szépségek, hagyományok, emlékek adatainak összeírása során emlékoszlopot emelnek nagyjainknak

Csikszerecs, május 2. Miklós Gergely tanfelügyelő Gál Ferenc népművelési titkár segítségével igen érdekes munkát kezdett. Abból indultak ki, hogy Orbán Balázs munkáját folytatni kell. Ahogy az őrelátadnak, úgy haladnak és fejlődnek a falvak, a városok is. Új adatok, új nevek jönnek felszínre, amelyeknek nem szabad elveszniük.

Ezért a tanfelügyelőség felhívást intézett a községek tanítószághoz, hogy gyűjtsék össze a községükre vonatkozó adatokat. A felhívás utmutatást ad, hogy a tanítók könnyen dolgozhassanak. A gyűjtés során feldolgozásra kerülnek az illető község természeti szépségei, ritka-

ságai, különféle ásványi és másfajta kincsei. A történelmi részben a település, hagyományok, várak, történelmi emlékek és műemlékek kerülnek összeírásra. Arra is figyelmeztetnek, hogy az összeírás során milyen nagy emberek születtek, vagy éltek a községben s felvetődik egyúttal, a székely nagyok emlékének emlékoszloppal, táblával való megörökítése is. A tanítók a község jelenlegi helyzetére vonatkozó adatokat is összegyűjtik.

Mint hogy azonban csak az adatok egyrésze van meg a községekben, egyes könyveket és forrásmunkákat a tanítótság aligha tud megszerezni,

azért a népművelési titkárság a régi forrásmunkákból összeírja az egyes községekre vonatkozó adatokat, és azokat kiküldi a községekbe.

A cél az, hogy minden egyes csiki község kimerítő leírást kapjon és a ma még fellelhető adatok, ne vesszenek el. Az összegyűjtött anyagot a pedagógiai szemináriumok keretében előadják, hogy minél többen ismerjék meg a községek történetét. A gyűjtést nem zárják le, az anyag tehát állandóan nő, úgyhogy ha egyszer valaki hozzá fog, hogy elkészítse Csik monográfiáját, könnyű munkája lesz, mert a legbiztosabb adatokat kapja.

A vasúti menetrend megváltoztatását és új vonatpárok beállítását kéri az Erdélyrészi Gazdasági Tanács

Kolozsvár, május 2. A hazatért keletmagyarországi és északerdélyi részek közlekedésügyének fejlesztésével foglalkozott Beldi Kálmán gróf elnökletével az Erdélyrészi Gazdasági Tanács munkaközössége.

A tanács a vasúti menetrendnek megfelelő módosítását javasolja az erdélyi és keletmagyarországi városok összeköttetésének kimélyítése érdekében, továbbá az új vonatpárok beállításának kísérletét ajánlja a MÁV figyelmébe. Budapest—Kolozsvár közötti viszonylatban, mert a gyors közlekedési lehetőség ma nemcsak feltétlenül szükséges, de üzletpolitikailag is kifizetődik. Egy másik emlékiratban a tanács mindazokat a vasúti hálózatfejlesztő kívánságokat foglalja össze, amelyeknek megvalósítását a tanács a hazatért erdélyi részek tízéves beruházási munkatervének fokozatos végrehajtása során kívánja a kormány figyelmébe ajánlani. Ez utóbbi, nagyszabású tervek végrehajtása a hazatért részek ipar-

fejlesztési és fokozott kereskedelmi szükségleteivel forrottak össze. A közlekedési hálózat fejlesztésének időrendjét a tanács munkaközössége a gazdasági szükséglet szempontjából állítja össze, a közlekedésügyhöz

Kereskedő társadalmunknak szervezetter kell felkészülnie a gazdasági átállításra

A Baross Szövetség sepsiszentgyörgyi fiókja diszelnökké választotta Barabás Andort dr-t és Szent Iványi Gábor dr-t

Sepsiszentgyörgy, május 2. A Baross Szövetség sepsiszentgyörgyi fiókja nagy érdeklődés mellett tartotta meg rendes évi közgyűlését. Kozma Andor ügyvezető-elnök megnyitó beszédében részletesen ismertette a szövetség fiókjának egy-

tartozó valamennyi intézmény kiépítésének munkatervével egyetemben.

Addig is, míg a nagyszabású beruházások sor kerülhet, a tanács az egyes erdélyi városok közforgalmi, továbbá a hazatért részek városai közötti forgalmi kapcsolatok célszerű kifejlesztését szorgalmazza, különös tekintettel a keletmagyarországi és északerdélyi vidékeknek az anyaországi, felvidéki és nyugaton az országhatáron át messzi kímélülő árucserforgalmára.

éves munkáját, amely a nehéz viszonyok mellett is szép eredményt tudott felmutatni. Megnyitó beszédnek befejezésekként ismertette a kereskedőtársadalom mai helyzetét. — A kereskedő a mai háborús helyzetben a közellátás igen fontos

LEGUJABB

tényezőjévé vált — mondotta. — Nagy körültekintéssel és önfeleglennel kell a nap-nap után mutatkozó áruhiányok mellett az áruk szétosztását úgy eszközölnie, hogy elégedetlenséget és a közhangulatra nézve káros hatást ne váltson ki. A magyar kereskedő tudatában kell legyen annak, hogy közellátási hatóságaink nagy és nehéz feladattal küzdenek az ország zavartalan ellátása érdekében.

A pénztári számvizsgálóbizottság jelentésének tudomásulvétele, valamint a következő évi költségvetés tárgyalása után Kozma Andor ügyvezető elnök bejelentette, hogy a tisztikar egyéves megbízatása lejárt és így új tisztikar választására kerül sor. Az ügyvezető-elnök Lapikás Bélát kérte fel a választás levezetésére. A kiküldött öttagú jelölőbizottság örökös diszelnökké jelöli Barabás Andor dr. alispánt, aki a román megszállás ideje alatt a legnehezebb időkben fejtett ki igen tevékeny munkálkodást a kereskedők érdekében, mint az akkori Kereskedő Kör elnöke. Diszelnökké jelölték Szent Iványi Gábor dr. földbirtokost, az Erdélyi Gazdasági Tanács, valamint a Pénzügyi és Központi tanács választmányi tagját. Elnökké Kozma Andort, ügyvezető alelnökké Vesztey Jánost, alelnökké Martinka Lajost, Török Gyulát, Körömcsey Jánost és Dézsy Jánost, főtitkárrá Lapikás Bélát, pénztárassá Jakab Álmot jelölték. A közgyűlés a jelölőbizottság javaslatát egyhangúlag elfogadta.

A megválasztott tisztikar nevében Verestőy János üv. alelnök mondott köszönetet a bizalomért, majd összehívásra hívta fel a megválasztott tisztikart. Kozma Andor elnök vizsgálja, hogy milyen nagy jelentősége van annak, ha a magyar kereskedők szervezeten készülnek fel a gazdasági átalakításra. A közgyűlés egyperces felállással hódolt elhunyt titkárra. Lengyel János emlékének, majd Kozma Andor elnök a közgyűlést bekezdette.

Szabályozták az erdélyi erdőbirtokossági társulatok működését

Budapest, május 2. (MTI) A kormány a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben lévő erdőbirtokossági társulatok működését a hivatalos lap vasárnapi számában megjelent rendeletével szabályozta.

Az amerikai haditengerészet embervesztései

Stockholm, május 2. (NTI) A brit hírszolgálat washingtoni értesülése szerint az Egyesült Államok tengerészügyi minisztériuma közölte, hogy az amerikai haditengerészet vesztesége 1941 december 7-től 1942 április 15-ig 6393 ember volt. Ebből 2991 elesett, 2493 eltűnt, a többi megsebesült.

— Len-vetőmagot juttat a Közföldeti Szövetkezet. A sepsiszentgyörgyi Közföldeti Szövetkezethez len-vetőmag érkezett. A lenmagot sokgyermekes családok részére feláron, mázsánként 42 pengőért osztják ki. A mag árát csak akkor kell kifizetni, amikor a termést eladják. Az érdeklődők reggel 8–2 között jelentkezzenek Szabadság-tér 10. alatt levő Közföldeti Szövetkezetnél. Ajánlatos, ha az érdeklődők sürgősen jelentkeznek, minthogy a lenmagot május elején el kell vetni.

Honvédeink ukrainai tevékenysége

Budapest, május 2. (MTI) Az ukrainai arcvonalon működő honvédek kötelek területén az elmúlt héten nem történtek jelentősebb események. Csapatunk folytatták felderítő tevékenységüket, míg az ellenség védőállásainak megerősítésére szorított, csupán szörványos tüzéséget és légitevékenységet fejtett ki. Légvédelmünk két szovjetrepülőgépet lelőtt. Az arcvonal mögött működő honvédkötelek folytatták egyes erdős területek megtisztítását az ott levő kőbor szovjet katonáktól, akikkel egyes helyeken heves csatározásokat vívtak. Veszteségeink csekélyek.

Takarékoskodni kell a tüzelő anyaggal

Kolozsvár, május 2. (MTI) Az Erdélyi Gazdasági Tanács ülést tartott, amelynek legfontosabb tárgya a tüzelőanyag gazdaságos felhasználásának kérdése volt. A felhívások rámutattak arra, hogy az elkövetkező tél tüzelőanyagának biztosítására az Erdélyben használatos régi nagy kályhákat, amelyek sok tüzelőanyagot kívántak, át kell cserélni újszerű, kistüzelőanyagú kályhákra. Ezután az erdélyi tanácsoktatás és iparosnevelés kérdésével foglalkozott a tanács. Elkészült a tanács emlékirata, amelyben javaslatot tesz a kormánynak az erdélyi magyar kereskedő- és iparosnevelés

elősegítésére. Tárgyalták az erdélyi nyersanyaglehetőségek kérdését is. A tanács magáévá tette azt a munkatervet, amely szerint a főiskolai, főleg műegyetemi hallgatók nagyobb csoportjai bejárják Erdély legtávolabbi területeit is és munkájukkal elősegítik a kormány nagyszabású építómunkáját. Az erőforráskérdései kapcsolatban a tanács felhívja illetékesek figyelmét, hogy Erdélyben az áramtakarékoskodás érdekében a vízierők mellett a fűrészfűrész hullaadékat, így elsősorban az értéktelenné tekintett fűrészpont is fel kell használni.

Burma lakossága lelkesen ünnepli a japánokat

Tokió, május 2. (NTI) Egy Rangoonból érkező hír szerint Burma lakossága nagy lelkesedéssel fogadta Mandalay elesének híreit. A lakosság lelkesen tüntetett a rangooni japán katonai parancsnokság épülete előtt.

Stockholm, május 2. (NTI) A lapok londoni tudósítói szerint az angol haditudósítók, az állandó visszavonulás hatása alatt kijelentették, hogy

Burmában a legelkeseredettebb harcok folynak, amelyeket az angolok valaha is végigküzdöttek.

Teljesen elszigetelődött a csungkingi Kína

A japán győzelem és a hinduk magatartása

Tokió, május 2. (NTI) Burma régi fővárosa, Mandalay, amelyet a japán csapatok most elfoglaltak, a burmai angol és a Csungking-kínai védelmi rendszer központja volt. Rangoon elvesztése után az angolok mindent elkövettek, hogy legalább Mandalayt, Burma má-

A japán hadvezetőség jól sejtette, hogy az angol csapatok sorsa az utak birtoklásától függ. Elvágták az egyes angol csapatokat egymástól és azokat külön-külön támadták meg.

Rangoon eleste óta az angol csapatok egyáltalán nem kaptak megerősítéseket és az állandó harc teljesen kimerítette őket.

Tokió, május 2. (NTI) A csungkingi kormányzat a burmai ut teljes elzárása következtében és Mandalay eleste óta a szó legszorosabb értelmében elszigetelődött és Japánnak Csungking-Kína feletti ellenőrzési hatalma jelentős mértékben megnövekedett. A hadműveletek sikerei és az Indiai-óceánon megszervezett fölény új ösztönzést adott az indiai függetlenségi mozgalomnak is. Csungking most már mérlegelheti a helyzetet, amelynek alakulása a hinduknak új lehetőséget nyújt arra, hogy Anglia ellen fellázadhassanak.

Tozso a japán választásokról

Tokió, május 2. (NTI) Tozso miniszterelnök rádióbeszédet intézett a japán néphez. A többi között megelégedéssel nyilatkozott az első háborús választások lefolyásáról, amelyeknek eredményei megmutatták a világnak:

a japán nép törhetetlen és elszánt akarata, hogy végigharcolja a háborút a győzelmes befejezésig.

A tokiói lapok szerint, a választás

a szabadelvű szemlélettel való végleges szakítás és a jobboldali irány jelentős megerősödését jelenti.

Churchill—Molotov találkozó

Lisszabon, május 2. (OFI) Rövidesen sor kerül a Churchill—Molotov tanácskozásra, amelynek híreit még nem is régen szovjet részről cáfolták.

Kállay Miklós távirata Ribbentrophoz

Budapest, május 2. (MTI) Kállay Miklós miniszterelnök és külügyminiszter üdvözlő táviratot intézett Ribbentrop német birodalmi miniszterhez 49-ik születésnapja alkalmából. Ribbentrop megleghangu táviratban válaszolt az üdvözlésre.

Bolgár vendégek Budapesten

Budapest, május 2. (MTI) A kormány meghívására hétfőn délelőtt Budapestre érkezik Todorov Panajot, a bolgár rádió főigazgatója, továbbá a bolgár nemzeti színház igazgatója, a bolgár zeneakadémia igazgatója és a bolgár filmügyek vezetője. A vendégek két napig lesznek Budapesten és tanácskozásokot folytatnak a magyar-bolgár kulturális egyezmény tárgyában.

Dél-Afrika fél

Amszterdam, máj. 2. (NTI) Smuts tábornok, Dél-Afrika Uniójának elnöke, Johannesburgban beszédet mondott és többek között kijelentette, hogy Japán már Dél-Afrikát is fenyegeti. Ceylon szigete még komolyabb veszélybe került és lehet, hogy a szigetnek Kréta sorsát kell osztania.

Néhány sorban..

Nagybánya. (MTI) Klop Demeter felsőházi bányászra nagymennyiségű kő zuhant. Társai már csak holttestét tudták kimenteni.

Genf. (NTI) Több olyan jelentés érkezett, hogy Amerikában még szigorúbb rendszabályokhoz kell nyulni. A pénzelértéktelenedés elkerülése végett kényszerítakarékoskodást vezetnek be.

Washington. (Bud. Tud.) Az amerikai képviselőház pénzügyi bizottsága hozzájárult ahhoz a javaslathoz, amely a vállalatokat 94 százalékgig terjedő háborús nyereségadóval terheli meg.

Washington. (OFI) Knox haditengerészeti miniszter, amint azt az Associated Press jelenti, kifejtette, hogy az Egyesült Államok a rövid idő és a korlátozott termelési képességek miatt egyáltalán nem lehet megelégedve partjai védelmével.

Isztanbul, május 2. (NTI) A Papen ellen elkövetett merénylet bírósági tárgyalásán Pavlov, az egyik szovjet vádlott nem tudott meggyőző vallomást tenni arról, hogyan lehetett a szovjet konzulátuson „gyakornok”, holott már 51 éves. Pavlov egyébként meggyőződéses kommunistának vallotta magát.

Székely-Nép

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: KORÉH FERENC
Felelős kiadó: LÁSZLÓ ZOLTÁN

Székely munkaszeretet és idegen érdek

A napokban két érettségizett székely Mju beszélte el eddigi pályafutását, amelynek kezdete a román megszállás utolsó és legnehezebb esztendeire nyúlik vissza. Egyetemre menni anyagiak hiánya miatt nem tudtak, de nem is akartak. Belátták, hogy amíg az egyetemi végzettségért pénzt kovácsolhatnak, addig nemcsak maguknak kopik fel az álluk, hanem a drága tandíjak és könyvek kikapcsolják a családi forrásokat. Erősek voltak, magabizok és munkakedvtől égők. Felhúzták a kék szerelői egyenruhát és beálltak gyári munkásnak. Abban az időben nem egy érettségizett székely fiú dolgozott gyárban. Egyik-másik a gépek alatt halálva olojzott, tisztogatott, javított, a másik a gépekből kifutott kész anyagot osztályozta, a harmadik az árukötegeket hurcolta a raktárba és így tovább. Egyszerű fizikai munkások voltak, de sohasem érezték, hogy a sors megalázta őket, hogy nekik másfajta elfoglaltság és cím járna, mert ők tanult, érettségizett urfiak. Boldogan dolgoztak reggeltől estig és örültek a szerény, de biztos keresetnek, melyből némelyikük még a hivatalát vesztett, vagy nyomor-nyugdíjat élvező édesapját, illetve családját is segítette. Érezték, hogy a rájuk szakadt nehéz világban nekik kell megtámasztaniuk ifjúságukat, izmos vállakkal az egyre súlyosbodó jelent, nekik kell rálepnőniük az uttorok talpsebző rögös útjára, nekik kell a székelysége szakadt romokból és omladékokból új jövőt építeniük.

Sodálatosan mély keresztényi hit és vérben-lélekben élő magyar hivatástudat él ennek a két ifjunak minden szavában, ahogy eddigi pályafutásukról beszámoltak. Mi sem természetesebb, minthogy a hosszú esztendőik folyamán a becsülettel végzett munka és a magasabb előképzettség felfelé lendítették pályafutásuk ívét. Tisztviselők lettek. Olyan tisztviselők, akik alárendeltjeik legegyszerűbb munkáját is a maguk kipróbálta gyakorlatból ismerték és értékelték. Egyiküket külföldi tanulmányutra ösztökölte a tehetsége, a másik becsületes bátorsággal fiatalon, kis fizetéssel családát alapított. De a szűkös kis fizetésből nehezen indult a családi élet. Nagyon szerény fizetésemelést kért a gyártól, azzal a megokolással, hogy megnősült. Munkás korában elég volt magának anyai fizetés, — hangzott a felettes válasza — és most, hogy tisztviselő lett már ez sem elég. Ez — a tisztviselői fizetés — 150 pengő volt. Szóval, aki egyszer munkás volt, — adták értékre — az tisztviselő korában is éhenhalhat félig családostól. A másik tisztviselő kitűnően sikerült külföldi tanulmányútjával ugyancsak kis fizetéssel dolgozik a gyárban. Munkaszeretet, tudásának, tehetségének kijáró emelkedést nincsen, aki biztosítson számára. Egyik ugyancsak érettségizett gyári munkás sorban kezdett székely ifju, akinek már sikerült magát az éltre küzdenie, életecélul tűzte ki, hogy a gyárban keze alá kerülő székely fiatalemberekből kitűnő szakembereket fog nevelni. A hatásköre meg is volt, csak éppen a székely fiatalemberek nem kerültek a keze alá, mert azokat egytől-egytől óvatosan eltették a keze alól bérszámláló tisztviselőknek és egyéb irodai munkára. Szakemberekké pedig az idegen fajú igazgató és aligazgató fiait kellett kiképeznie. Türelemmel várt egy-két esztendőig, aztán bucsutmondott a gyárnak.

A fenti esetek nagyon komoly intést foglalnak magukban. Hiába a lehetőség és a szorgalom, amíg az idegen érdek felé kaoszingató elemek és az idegen fajú összetartás fanatikussai élnek, addig nem építhetnek magyar hegyeket a székely erények, legfeljebb csak apró-cseprő dombocskákat...

(—AL)

Asszonyháboru Kovásznán 1756-ban

Mitől lettek kék foltok Bogdány Antalné testén? Amikor az egyszerű viszályból boszorkányper lesz

Utolsóból lesznek az első és elsőből az utolsó, — tanítja a Szentírás. De akármilyen szép és mélyértelmű intést is foglalnak magukban a Szentírás fenti szavai, valljuk be, igen kevesen akadnak közöttünk, akik szívesen vállalnák ezt az utolsó helyet a mai tülekedő életben. Még az Isten megszentelt hajlékában is akárhányszor vetélkedés folyik az első helyért. És ha egészen őszinték akarunk lenni, azt is meg kell mondanunk, hogy ezeknek a vetélkedéseknek a szereplői csaknem mindig nők.

Ha megírnák a nők között támadt érzékenység történetét, kezdve az elsőtől az utolsóig, a kicsinyességek micsoda gyűjteménye lenne az! Mekkora regényt tudnak elképzelni egy közönséges jelből, — írja az egyik neves francia író. Bármennyire is fájdalmas dolog, de igazat kell adnunk a francia írónak, amikor a Székely Nemzeti Múzeum irattárának egyik régi, kifakult, alig olvasható vonásokkal és helyesírással írt periratát olvassuk.

Az 1756 július 17-ről kelt perirat a kovásznai református egyházi bíróság előtt lefolyt pert tartalmazza. A per tárgyát képező bonyodalom abból származott, hogy Bogdány Antalné Kovásznai asszony első „classisus” üllőhelyét, amelyről régtől fogva a Bogdány család megszokott saját tulajdonát képező hely volt, egyik vasárnapon más asszonyság foglalta el.

— Hát az, a ki szökött Bogdány Antalné asszonyomhoz prédikáció alatt volt, vagy éneklés alatt és nem a prédikálószelekből szökött, a ki szökött, s ki volt az, a ki ridigé szökött Bogdány Antalnéhoz?

— Hát azt tudjate, hallottate a tanu, hogy azt mondotta volna valaki: elég pénze vagyom Bogdány Antalnének boszontom, míg valami nagy kárba ejtem, s az első classist véreimmel is töle elvesszem? S ki volt az, a ki ezt mondotta volna?

— Hát azt tudjate, látta-e, hallottate a Tanu, hogy Bogdány Antalné asszonyom akkor a Templomban, az előtt, s azután is azon a helyen volt, ahol a csipkedésnek helyét foglalta el?

— Hát azt tudjate, látta-e, hallottate a Tanu, hogy Bogdány Antalné asszonyom akkor a Templomban, az előtt, s azután is azon a helyen volt, ahol a csipkedésnek helyét foglalta el?

Asszony embert, aki Székelt, s üllőhelyit el akarta foglalni, s másokat is megtaszgált, megszidott, megkarrmolt, vagy csipdesett volna. Hát Bogdány Antalné asszonyomat azor Asszony ember csipdette fogával meg, vagy diffamálva injuir altae ugyan akkor mindjárt a Templomból kijöven Bogdány Antalné asszonyom muto-gatta a farán a csipdedések helyeit kikk, s kit láttak mondják meg!

— Hát tudjate, látta-e a Tanu, hogy azon Asszony ember Bogdány Asszonyom székibe ült volt bosszujára, hogy férfi egyetmáshba öltözött, házanként járt, guzsalyba forgolódott, leányt kért és Erős Mózesnek nevezte magát, s éktelenül káromkodott volna? Hát varázsláshoz, bűvös-bájosokhoz folyamodott-e, azokkal egy Szóval botrányoztatókép viselte magát a kovásznai ekléziában és gyülekezetben?

Igy hangzottak a kovásznai református egyházi bíró uram kérdései, amely után sorbar és egyenkint és csoportosan hallgatták ki a megidézett tanukat.

Az első tanu Ugron Tamár Ur Nob. 60 éves, törvényesen megidézett, valja a következőket:

— Láttam a csipkedésnek helyét Bogdány Antalné asszonyom testén, de ki cselekedé, nem tudom.

Lőn nagy zenebona

Id. Deme János lőfő, Olasz Mihály lőfő, id. Csutak István, Székely Györgyné, Köves Borica tanuk a következőket vallják:

— Tudjuk, hogy egy alkalmas-sággal bejövén Bogdány Antalné asszonyom a templomba és méne az asszonyrenden lévő első classiszhoz, de minthogy már előre Deák Kelemenre asszonyom, Török Miklósné és Deák Ferencné asszonyomok elfoglalták vala a classist, nem tere be Bogdány Antalné asszonyom, amelynek alkalmatosságával lőn olyan zenebona a templomban, hogy tiszteletes helyi lelki pásztor uram is szóla, de mit, nem érthettük. Láttuk Bogdány Antalné asszonyom testén a kékeknek helyeit a csipkedés mián.

A következő tanuk, Kozma István, Kozma Simonné nemések, Deme Maris, Deme Lidia lőfők, Főrrő Miklós lőfő, Vén István az alábbiakat vallják:

— Tudjuk, hogy az első classisban Deák Kelemenre asszonyom azelőtt nem ült, hanem most nem-reger kezdé odaülni, Bogdány Antalné Asszonyom pedig azon classist elejétől fogvén obszerválván egy alkalmatossággal látók, hogy odamene a classiszhoz Deák Kelemenre asszonyom. Bogdány Antalné asszonyom bebócsátotta ugyan, de nem vala hely, ahová üljön, hanem ölkbe kényszerítették leülni. S úgy lőn aztán a szó.

Deme Mária vallja:

— Egykor Deák Tamásné asszonyom házánál valék, odajöve Deák Kelemenre asszonyom s így szóla: A Tamásné asszonyom leányának, Rebekának foglaljuk el atyafiakul azt az első classist, ne hagyjuk másnak. Véremet is kész vagyok érte kiontani az oltár előtt. Vegyünk egy nagy tüst és üssük a hátába tövig, ha odajő Bogdány Antalné.

Vajna Zsigmond, Butyka Györgyné tanuk vallják:

— Láttuk, hogy bejőve Bogdány Antalné asszonyom a templomba és midőn a székben nem adatik ökegyelmének hely, leüle a Deák Kelemenre ölibe. Azalatt aztán szó esett, de mit szököttak, nem érthe-

Körösi Csoma Sándor emlékére

Írta Sz. Solymos Bea

Meotisz lapján tünemény lebben; esodajelt küld a láthatár.
Hőfehér szarvas rebbenve nyargal s égi pázmákon vágat át.
Csodaszarvasnak nyomán egy népraj indul, mert újabb hont kutat.
Isteni szózat Napnyugat táján mutat meg nekik új utat.

Ezer esztendő pergett azóta s él magyar nép e szép hazán.
Csodaszarvasnak szent látomásán titkokat rejt még Östürán...
... Valahol messze, nagy világ csuán árva bolyongó bandukol.
Fehér gimzarvas elvesztett nyomán, keresve kutat valahol.

Gyalogos vándor társtalan ballag országok során, egyedül.
Sziklaösvényen hogyha elfárad, törődött teste erre dül.
Mit neki éhség, szomjuság, álom! Lába sem fáj, bár sebzi kő,
birkózik daceal vad zivatarral, edzi a fagy és edzi hő.

Körösi Csoma szittya pusztáknak visszatekintő vándora,
hazajár lelke egy ezredéven, mint a nagy múltnak látnoka.
Ősz Himalája dermedten nézi Kárpát fiát, a hirhozót,
Föld Kupoláján s irdatlan csuán viharral, faggal birkózót.

A székely vándor lába rég vérzik, ru hája rongyos, pénze nincs,
de a szemében fénylőbb a tűz már s hívő szívében gyűl a kínos.
Zarándok útja alig, hogy torpan, Tibet kapuja tiltva int.

Pattannak zárok, kolostor esendje zarándok táltost hívogat
s lámák közt fejt meg Körösi Csoma évezredes, szent titkokat.
Sárguló könyvek buvára, hőse szittya-hitéből huz erőt...
Irdatlan szirtzen vihar orkánja tombol a sziklavár előtt.

Sercenő mécsnek gyenge világát szárnyalja tul a lelki tűz,
fagyos ujjának betűje táncol s éhséget, gondot tovaűz.
Könyvek születnek tolla nyomában s világgá visznek csodás hirt:
egy magyar vándor, Körösi Csoma tibeti angol szótárt írt.

Nem ez volt célja, — érzi a vándor, — veszi a botját s bucsut int,
mongol pusztákhoz látomás vonzza, fehér gimzarvas rátekin.
Huszonkét évig tartott az útja s bőkezűn rászánt még tizet,
csak hogy elérje legvégsőbb célját, inkább az életével fizet.

Kiaszott testét, vonszolja, viszi törhetetlen hit és akarat...
Ne tovább!... Állj meg!... sikolt a Végzet — már tovább menned nem szabad!
Körösi Csoma — „Szkander Bég” útja Dardzsiling csuán végetért...
Itt tett le sirján nagy világ népe borostyánt s örököződ bahért.

Száz éve kémelel multba jövőbe őrtálló vártán, hegytetőn
s tovább kutatja a sorsunk titkát halálán tul is epedőn...
„Székely-magyar” hős szíve megállott, de bennünk tovább él s virraszt!
Nép — melynek fia így tudott hinni — örökké éliesd Isten — azt!

tém. Ekkor aztán a tiszteles uram is hozzájárta, hogy Isten házában ne botránkoztassanak. Ez pedig ének és alatt volt.

Férfi köntösbe öltözött az asszony

Csutak György így vall Deák Kelemenné ellen:

En látam, hogy Deák Kelemenné Asszonyom még leánkorában férfi köntösbe öltözött és úgy skandalóze viselte magát.

Vajna Boldizsárné vallomása is súlyosan terhelő Deák Kelemennére:

— Azt tudom, hogy Deák Rebeka nékem atyámfia lévén, hezzám jöve és ezt mondék neki: Rebeka ne ülj azon classzisba, amelyben most láttalak, mert azon classzist zálogjára eladták és valamik ki nem váltód, nem a tied. Melyre felele Rebeka: én nem ültem volna, s nem is ülnek különben, ha nem Deák Kelemenné ángyom asszony kényszerít, hogy üljünk bele azon székbe és foglaljuk el. Azután Rebekával hozám jöve Deák Kelemenné asszonyom is és én akkor így szólék hozzá: ugyan Deák Kelemenné komám-asszony, miért ülnek kegyelmek abba a székbe, melyre így felele: beleülök a disznóadattól mert egy familia egy töke, én is elférek úgy, mint Bogdány Antalné. Köz az ülőhely, nincsen senkinek bizonyos ülőhelye. Deák Kelemenné a maga szájával tett nékem vallomást, hogy férfi köntösbe öltözött és egy ifjú legényt elhajtott, hogy vigye leányt nézni.

Igy folyik hosszú oldalakon át a tanuk tömegének vallomása. Ki-kik a maga módja és tudomása szerint vallott a perbefogott Deák Kelemenné asszony ellen. És mindez csak azért történt, mert a kovászrai református templomban két asszony viszálykodott egymással, az első helyért.

—go—

Multba hajló furcsaságok

Sepsiszentgyörgy város történelme kevés derűs emléket mutat. A vártemplom omló falai emlékeztetnek be idezi a történelem vérzivataros napjait. Csupa szenvedés és nyomorúság, pusztulás és rombolás: ez néhány szóban Sepsiszentgyörgy multja.

Talán csak akkor volt néhány derűs és boldog napja Sepsiszentgyörgynek, amikor véget ért a Bach-korszak elnyomása. A negyvennyolcas szabadságharcot különösen megszenvedte Sepsiszentgyörgy. Egyike volt azoknak a magyar városoknak, amelyek legtöbbször lengették Kosuth lobogóját. Meg is kapta érte a városra, idegenek parancsoltak a vármegyeháza és a városháza szobáiban. Nem volt ebbe legcélszerűbb beleszólása sem a város közönységének.

Érthető, ha fellelékezett a város, amikor az erőszakos urak megbukott és újra alkotmányos élet szellege lengett végig az országon. Iratok sárgulnak a múzeum okmánytárában, amely az alkotmányos élet első rezdülését őrizte meg a jövő számára. Másolatok ezek, melyeket Gödri Ferenc 1891 augusztus 16-án hitelesített.

„1861. április 18-án tellyes közönség Gyűlése tartott, amelyben báró Szentkereszty Sigmund s Vida Dániel uraknak, mint ideiglenes Főkirálybíró gróf Kálnoky Dénes Ur által alkotmányos modorban választása elintézése kinevezett biztosoknak jelen létében.”

Igy kezdődik az okmány, majd „Főbíró Császár Bálint előadja, hogy a közönséget tisztujtásra hívva össze: leköszönt hivataláról maga és társai nevében mit huzamos ideig nem a nép választása folytán, hanem az önkényű uralkodás megbízásából folytatott.”

A gyűlés elfogadta a bejelentést, hogy végre nem küldenek nyakukra vezetőket, hanem neki is jogában áll szabadon választani. Majd Antos Ferenc reméli, hogy „nem sértetik meg többet a város függetlensége és alkotmánya.”

Érdekes, hogy amint több helyen is megemlíti a Székely Nemzeti Múzeum okirata, az egész gyűlés a negyvennyolcas törvények szellemében folyt le.

Elsősorban is megállapítják a tisztviselők fizetését: Főbíróé: 200, főjegyzőé 150, 6 tanácsnoké összesen 720, rendőrbiztosé 150, segédjéé 80, aljegyzőé, oráturé, pénztárnoké, adószedőé, városgazdái egyenkint 100—100, börtönőré 80, 5 városi szolgái összesen 300, árvaszéki elnöke 150, fiskálisé 50, szállás- és fuvarbiztosé 80 forint.

Amint tehát látjuk, egészen tekintélyes tisztikara volt akkoriban is Sepsiszentgyörgy városának.

Vida Dániel biztos indítványára választmány alakul „kinevezés és felkiáltás utján”. Ez a következő polgárokból áll: Kopotán Márton, Popovics Elek, Vajna Sándor, Kovács Sámuel, Bertalan Dániel, Zajzon Lajos, Demeter József, Biró József, Kósa Dávid, Antos Ferenc, Kis

Péter, Balogh József, Asserman Ferenc.

Megkezdődik a tisztikar megválasztása, amelynek során Császár Bálintot főbírónak, Demeter Józsefet pedig főjegyzőnek megválasztják.

Császár Bálint ekkor leteszi a főbírói esküt, mely ilyenformán szól: „En, Császár Bálint, esküszöm az élő Istenre, Ki Atya, Fiu, Szent Lélek, Tellyes Szent Háromság, hogy én a S. Sz. Györgyi városi főbíró-ságot az 1848-béli alkotmányos törvények szerint, — igazságosan, tellyes lelkiismeretem szerint fogom folytatni, anélkül, hogy tekintettel legyek személyre, atyafiságra, barátságra, — az alkotmányos kormány iránt engedelmes leszek, az alsóbbakat megbecsülöm, a bűnösöket a törvény tellyes szigorá szerént üldözöm”, stb.

Az okmányt Sepsiszentgyörgy első alkotmányos főbírája, Császár Bálint és főjegyzője Demeter József irták alá.

Sepsiszentgyörgy 1861. május 22-én és 23-án ismét gyűlést tartott, amelyen a képviselőtestületet választották meg.

Amint a jegyzőkönyvben van „a képviselők számára névze abba lett megállapodás, hogy a szépen hangzó szám kedvéért és annnyivel inkább legyen 48 a képviselők száma, minthogy különben is a törvény intézkedése szerént mintegy annny szükséges.”

Erdemesnek tartjuk a választmány tagjainak névsorát közölni. Elnök: Vida Dániel, tagjai: Gödri Ferenc, Zajzon Lajos, Kósa Dávid, Kis Péter, Nagy Károly, Málnási Antal, Popovics Elek, Móricz László, Kis Dániel, Szabó József id., Nagy Elek, Bikfalvi Ferenc, Császár Lajos, Dants János és Gyárfás Sámuel.

Nincs ugyan megörökítve, de biza-

Szerelmi csalódás

Irta Tompa István

Pipacs ur a szokásos esti sétáját végezte és ép egy sötét parkon vezetett keresztül útja, midőn egyik padon egy magányosan ülő nő hangosan felzokogott. Pipacs ur e váratlan hangra ijedten megtorpant. Elettében még nem találkozott síró nővel és fogalma sem volt, mit kell tennie ilyenkor egy igazi férfinak. Közelíteni nem mert a padhoz, egyetlen hang sem jött ki a torkán, csak dermedten állt és értelmetlenül bámulta a szokatlan jelenséget.

Pipacs ur 35 éve könyvelője volt a városi villamosüzemeknek. Elettében már sok mindent elkényvelt magában. Többek közt abba is beletörődött, hogy sohasem kerülhet bensőségesebb viszonyba a nőkkel. Pipacs urat ugyanis a legjobb akarattal sem nézhetne senki Adonisznak. Patkányszerű koponyáját rőt, gyér hajszálak díszítették, s hatalmas krupliorra mögül bamba, savószinű szempár riadozott a világba. Pipacs ur ezenfelül határozatlan jellem volt. Égbekiáltó rutágáért még gyors észjárással sem kárpótolta a könyörtelen természet. Most is percekig nézte a síró nőt, anélkül, hogy valami gondolata támadt volna. Azt biztosan tudta, hogy a leánynak valami nagy bánata lehet.

A parkban rajtuk kívül nem tartózkodott senki és így kötelességének tartotta, hogy a gyöngébb nem segítségére siessen. A leány azonban észre sem vette aggodó tekintetét és a pad karfájára borulva bőven csurgatta kiapadtáron könnyeit. Ekkor bánat látára az ég is lassan beborult, s a tavaszi zápor fűre előhívta a sötétve seprtek végig a park kihalt ösvényeit.

Pipacs ur feltékkintett az égre mint ha onnan várna segítséget. Az égi biztatás meg is érkezett és rövi első

csepp alakjában elhelyezkedett Pipacs ur bütykös orahegyen. A hideg borzongás cselekvésre ösztökölte Pipacs ur renyhe akarattal! — Elvégre nem strázsálhatok itt reggelig egy síró nőért — mormogta magában és komoly elhatározással a leány elé lépett.

— Kisasszony — mondotta zavartan — esik az eső. Vihar készülődik, jól lenne haza menni.

Semmi válasz. A vihar pedig egyre veszedelmesebben közeledett. Pipacs ur kezdett elveszíteni türelmét.

— Kisasszony — mondotta erélyesebben — hát nem érti én csak jó akarok. Nem hagyhatom itt egyedül éjtszakára. Kérem, könyörgöm menjen haza.

Az utolsó szóra a leány felemelte szöke fejét és bánatos barna szemét Pipacsra függesztette.

— Haza — kérdezte tétován — haza, de hogyan, mikor nincs hazám?

— Nincs hazája? — álmélkodott Pipacs ur.

— Nincs nekem semmim, sem apám, sem anyám. Néhány nappal ezelőtt állásomat is elvesztettem, lakásomat is felmondták, mert nem tudtam fizetni. Hagyjon uram magamra, engedje, hogy meghaljak — zokogott fel ismét a leány.

Pipacs ur megdöbbsent s valami sajtó, de jóleső melegség ömlött el szívetájékán. Gyengéden megsimogatta a leány szöke haját, s lelke mélyén úgy érezte, hogy ez a pillanat többet jelent élettében, mint a 35 évi szorgalmas könyvelés.

— Na, ne sirjon, süttögtá legyen a leány fülebe — majd segítke én. Pipacs nem hagyja el magát. Pipacsnak még van szíve.

A leány a meleg szavakra ismét abbahagyta a sírást és most már érdeklődéssel tekintett a but férfire.

Figyeljen ide — folytatta Pipacs egyre lázasabban — nekem van két szobám. Egyiket felajánlom, míg

állást találunk magának. Valami harapnivaló is akad addig. Na, ne értsen félre, fogadja el ajánlatomat, jószívvel teszem.

Közben megeredt az eső. Először csak egy-két nagyobb csepp koppant kísértetiesen a lombokon, de a szél egyre összezsúrolította a felhőket, dühözt említi, amelyek már nem bírták sokáig terükét, s mind szaporábban csurgatták frissítő nedvüket. Pipacs megragadta a leány kezét és szaladni kezdett. A leány nem ellenkezett, megadással tűrt, hogy maga után vonzolja a különös emberke. A legközelebbi utcáson beültek egy gépkocsiba és haza hajtottak.

Ottthon Pipacs ur meggyújtotta a gázt, vajat, mézet, befőttet tett az asztalra és udvariasan megkínálta a lányt. A szöke ismeretlen eleinte huzódzkodott, de mivel roppant éhes volt, hamarosan mohón falatozni kezdett. Pipacs ur ezalatt átment a másik szobába s megragazott. Magának a keskeny heverőn az ebédlőben készített fekvőhelyet. A leány arcán kimerültség látszott. Étkezés után gyorsan le is feküdt és néhány perc múlva mélyen elaludt.

Pipacs ur még sokáig nyugtalanul forgolódott a diványon és arra gondolt, amire még életében soha, hogy milyen különösen szép az élet.

Másnap reggel félórával hamarabb kelt fel, mint rendszeren. Mielőtt bement volna hivatalába, kávét főzött és halak a leány ágya mellé tette. A bájos vendég még nem ébredt meg és így nem is vethette észre, hogy egy érdes férfikez remegve megsimogatta homlokát.

Pipacs a mogorva könyvelőre aznap nem ismertek rá a kollegái. Mindehhez volt egy barátságos szava. Néha abbahagyta munkáját, hosszasan maga elé meredt és olyan különösen motolygott, mint ha látta valamit a levegőben. Kártársai azt hitték, hogy megso-

londult, néhányan enyhe sajnálatot éreztek iránta, de egyelőre senki sem mert jelentést tenni erről az igazgatónak.

A szokásos munkaidő letelte előtt öt perccel, Pipacs ur gyorsan összpakkolta iratait és köszönés nélkül elrohant. Utja legelőször egy csemegeüzletbe vezetett. Rengeteg ételt, különféle tortákat, inycenséget, csokoládét, cukorkát csomagoltatott össze. Egyik divatruüzletben gyönyörű női kalapot is vásárolt. — Hadd örüljön szegény árva — gondolta meghalottan.

Hatalmas paksaméttakkal megrakodva érkezett haza. Dobogó szívvel lépett be az ajtón. Az ebédlőben nem talált senkit, a másik szobában sem. A leány, mintha a föld nyelte volna el, eltűnt, eltávozott. Pipacs ur döbbsent nézett körül a lakásban. Irasztala fiókjai egytől-egyik kihuzgálva, a szekrény ajtaja tárva-nyitva, iratai, fehérneműi szétdobálva. Pipacs ur egyszerre magához tért kábulatából. Izgatottan rohant a szekrényhez. Évek óta itt tartotta megtakarított vagyonkáját. Jól sejtette: a kis vaskazetta, amelyben a pénzt őrizte, üres volt. De lábakelt az aranyórának és az értékes keresztelő pohárnak is. Megtörtén ült le egyik karosszékre. Megtörténne izzadt homlokát, s pillanatig úgy érezte, hogy meg kell örülnie. De hamarosan megnyugodott. Összeszedte szétlúdt holmiját, lassan bevándorogott a hálószobába és hangtalanul leroskadt az ágyra, amelyben reggel még ott pihent a leány. Arcát mélyen a párnába fúrta és érezte a leány hajának ottmaradt illatát.

A rendőrség nem tett feljelentést nem említette senkinek az esetet, de ettől a naptól kezdve megnyiták ivornásai. Komorabbá vált az arca, még jobban beletemetkezett munkájába, ha nőt látott valahol az utcán, szomorúan elfordította a fejét.

nyára némi vita is lehetett a választással kapcsolatban, a gyűlés igen elnyúlt, mert a további választásokat másnapra tűzik ki.

Akkor indítványozza Fő bíró Atyánkfia, hogy „a helybeli mindenik vallás felekezeti papja, I. Gödri Ferenc, Káptán Márton és Popovics Elek urak rendes választmányi tagoknak mondassanak ki.”

Fogadják el a Gyűlés Közönség tiszteletbeli Főjegyzőjének Kossuth Lajost,

Közjegyzőnek B. Szentkereszt Sigmundot, Asserman Ferencet, Gödri Ferencet, Szakáts Mózes és Antos Ferencet.

Tiszteletbeli választmányi tagoknak III. Napoleon császárt, Napoleon herceget, Victor Emmanuel olasz or-

szág királyát, Túr Istvánt, Bethlen Gergelyt, Garibaldi Jóseffet, Klapka György tábornokot, ezredes Gál Sándort, Deák Ferencet és Eötvös Jóseff magyar minisztereket, Tisza Kálmán képviselőt és a Sepsiszentgyörgyi gimnázium Főgondnokát, Gróf Mikó Imrét.

„Ezen indítvány, — írja tovább a jegyzőkönyv, — zajos örömmel s éljenzéssel elfogadtatott és Főjegyző atyánkfia megbízott, hogy ezen utolsó pont alatti határozatot a Kolosvári Közlöny uttján közzétenni siessen.”

Ez volt Sepsiszentgyörgy város tisztikara, amelyről az egész országban annyit beszéltek. Érthető is ez, hiszen amióta a világ áll, egyetlen magyar városnak sem volt

ilyen díszes és tekintélyes tisztikara. Hogy a képviselőtestületi tagok soha nem jelentek meg a sepsiszentgyörgyi városházán, hogy jogukba lépjenek s szavukkal eldöntsék a város ügyeit, azt azt hiszem felesleges is mondanom.

De, hogy mekkora Kossuth-tisztelet volt akkoriban a Székelyföldön, arra a Szentegyházsfalu országútján megcsillanó keresztet is bizonyítékot mutatnak. A Krisztus-arcokon ugyanis a fényképekről annyira közismert Krisztus szakáll húzódik végig. Akkoriban állították a derék szentegyházfalusi atyafiak a keresztet s nincsen abban semmi tiszteletlenség, hogy Krisztusnak Kossuth szakállt festettek a derék mesterek.

HOLLÓ ERNŐ

Amikor szél nélkül is forog a malom vitorlája

Honvédek mesélnek az áprilisi napsütésben

(Az m. kir. honvéd haditudósító század közlése.)

A hosszú és keserves tél után végre ide is megérkezett a tavasz s a kisváros girbe-görbe utcáin ömlik a hőlé. A kormos romokra arany napfény csordul. A nagy gyárudvaron honvédek sűtkéreznek a napsütésben. A fagyos orosz éjszakák hidegében lezajlott kimerítő harcok után jól esik a pihenő.

Látogatóba jöttünk a századhoz, hogy elbeszélgezzünk a honvédekkel. A századparancsnok a nagy szerelő-épület előtt üldögél egy kis padon és vidáman cigarettázik.

— Hat hét óta ez az első igazi pihenőnapunk — mondja K. főhadnagy, — persze, hogy mindannyian boldogan élvezzük a napsütést! Egyébiránt nem is igen lehetne mozogni, mert elsüllyednénk az olvasdásokozta térdigérő latyakban. Amíg állt a hó, alig voltunk egy-egy faluban néhány napig. Majdnem minden nap más faluban volt a szállásunk, s rendszerint elég változatos és cifra. Hiszen örültünk, ha valahova sikerült bezsufolódunk. Másnap azután: előre! Volt úgy, hogy 30 fokos fagyban, dühöngő hóvihárban.

Nehéz harcai voltak a századnak? — kérdezzük.

— Hát voltak meleg napjaink ebben a hidegben. Általában azonban inkább járőr-harcokat folytattunk. Jöjjön csak ide Kövér szakaszvezető! — kiált az udvar másik oldalán foglalatostkodó honvéd felé.

Kövér szakaszvezető katonásan jelentkezik.

— Mondja csak el — biztatja a főhadnagy — hogyan tisztították meg a szélmalom környékét a kóborló vörös katonáktól.

— Ugy volt az kérem, hogy gyanus mozgolódást vettünk észre a Z. községbeli szélmalomnál. Rajommal éjszaka megközelítettük a malmot, ahonnan mérgesen tüzeltek ránk. Mégis sikerült meghóhannunk. Kovács tizedes, meg én, értük el először a malmos s az ablakán át két kézigranátot hajtottunk be. Irtózatot ordítást hallottunk, aztán körülfoztuk az épületet. Vagy harminc orosz rejtőzködött benne. Elfogtuk őket, s átadtuk valamennyit a németeknek. Egyre többen gyülekeznek kö-

rénk tiszthelyettesek, tisztessék és legénység. Mindegyikük tud valamit érdekes apróságot. Aziránt érdeklődünk, hogy az ukránok hogy viselkednek.

— Jó nép volna ez, kérem. Szívesen fogadnak bennünket — mondják. — Ujabban még segítenek is az orvlövészek kipusztításá-

Az ukrainai katonaelet

A legénység a körletben rendezkedik. Ez már afféle katonaszokás, hogy két-három napra is úgy rendezkednek be, mintha legalább 1 évig ott maradnának. Takarítják az udvart, táblákat szegeznek a törött ablakok helyére.

— Hogy izlik az ukrainai katonaelet — fordulunk az egyik kopácsoló legényhez, akiről halljuk, hogy nemrég jött ki.

— Jól. Ha már úgy hozta a sors, hogy itt kell lennem, majdcsak megleszek én is a többivel együtt. Csak az bosszant, hogy azoknak egyrésze, akik erről a bolsevik paradicsomról olyan sok szépet meséltek, talán még mindig ott-hon vannak és lehet, hogy titokban még most is hivel. Azt szeretném csak, ha a szomszédom, a Vucsenyik cserepes itt lenne, mert itt a vörösöknél megtanult volna éhbérért dolgozni. Akkor nem szájalna annyit arról, amit még nem is látott.

ban — teszi hozzá a szolgálatvezető. — Innen negyven kilométerre Á. községben fegyverrel harcoltak velünk együtt. Megelégték már ők is a kóborló bandák garázdálkodását. S egyre jobban rájönnek arra is: milyen vérlázító nyomorgás volt az ő életük a mienkhez képest.

— Hát az élelmezés milyen — kérdezzük az egyik sóprógetó honvédtől.

— Nincs hiányunk semmiben, csak télen a cigarettánk volt kevés. Néha kifogytunk belőle, mert nem tudtunk eleget magunkkal hozni az éltől.

Élő-nak nevezik a katonák az élelmező oszlopot, amely az egyes alakulatoknak előreszállítja a szükséges élelmiszer- és dohány-mennyiséget.

— Nincs itt semmiben hiányunk — hajtogatják az emberek. — Csak az idő tavaszodjon ki, hogy végezni lehessen a vörösökkel s utána újra láthassuk családjainkat.

Kegyetlenül vad tél és sok kemény harc van ezeknek a fiuknak a háta mögött. De az első tavaszi napsütésre elfelejtették mindazt, amit átkínlódtak. Vidáman füttyö-resznek, tréfálkoznak egymással. Magyarok

A kétszázéves Tessedik Sámuel

Az OMGE és egyéb gazdasági intézmények kegyelettel ünnepelték meg kétszázszentéves évfordulóját annak a napnak, amikor Tessedik Sámuel megszületett.

Tessedik érdemeit csak az a nagy-szabású reformkor tudja igazán mérlegelni, amelybe beléptünk. A megelőző korszak, amely nem ismerte fel a „nemzetnevelés, a gazdasági többtermelés, a népi erők fokozása”-nak a jelentőségét, jóformán nem is ismerte Tessedik Sámuel nevét. Szerencsére megváltozott a magyar világ. Rájött a nemzet, hogy Széchenyi István jelölte meg leghatékonyabban azt az utat, amelyre a magyarságnak nagy késedelmek után végre rá kellett lépnie és az ő eszméit kell követnünk.

Tessedik Sámuel pedig Széchenyi előfutárja volt. Pár évvel ezelőtt könyv jelent meg Tessedik Sámuel életéről és munkájáról és a könyv előszavában Darányi Kálmán akkori miniszterelnök és földművelésügyi miniszter a következő sorokat írta: A világ gazdátársadalmának őszinte tisztelete övezi Tessedik emléket, aki nemcsak tudós és gazda, hanem a legnagyobb gyakorlati népművelők egyike is volt. Tessedik szarvasi intézete volt a világon az első gazdasági iskola. Első iskola, amely a földművelést az egyszerű foglalkozásból tudománnyá emelte s e tudomány rendszeres művelésére és terjesztésére vállalkozott.

E magyar evangélikus lelkész ugy-szólván, egész Európában elsőnek ala-

poztta meg a mezőgazdasági kultúrát. II. József császár e Szarvason felállított gazdasági intézetét oly jelentőségűnek tartotta, hogy rendeletet adott ki a Tessedik-féle pedagógiai módszernek az egyetemeken és az akadémiákon való alkalmazására és megkövetelte, hogy minden tankerület küldjön ki hallgatókat a gazdasági mintaintézet látogatására.

Szarvas, a kicsiny és jelentéktelen mezőváros, így került be Tessedik révén az európai tudatba.

Szarvas ma is kisváros, képzeljük el, milyen lehetett 200 évvel ezelőtt. Óriási legelők körülötte, a lakosság állattenyésztéssel foglalkozik. De műveletlen hozzá nem értő babonás tőtok, akik nem tudták kitalálni a módját, hogyan javítsák fel a talajt, hogyan védjék meg az állatállományt a pusztító árvicektől, járványoktól. Békésmegye történetírői még lokálpatriotizmusuk ellenére sem mordhattak sok jót e vidékről.

Idekerült lelkésznek Tessedik Sámuel, miután Németországban végezte tanulmányait, megismerkedett a korszak bölcselmeivel és a gazdálkodás módszereit is a helyszínen tanulmányozta.

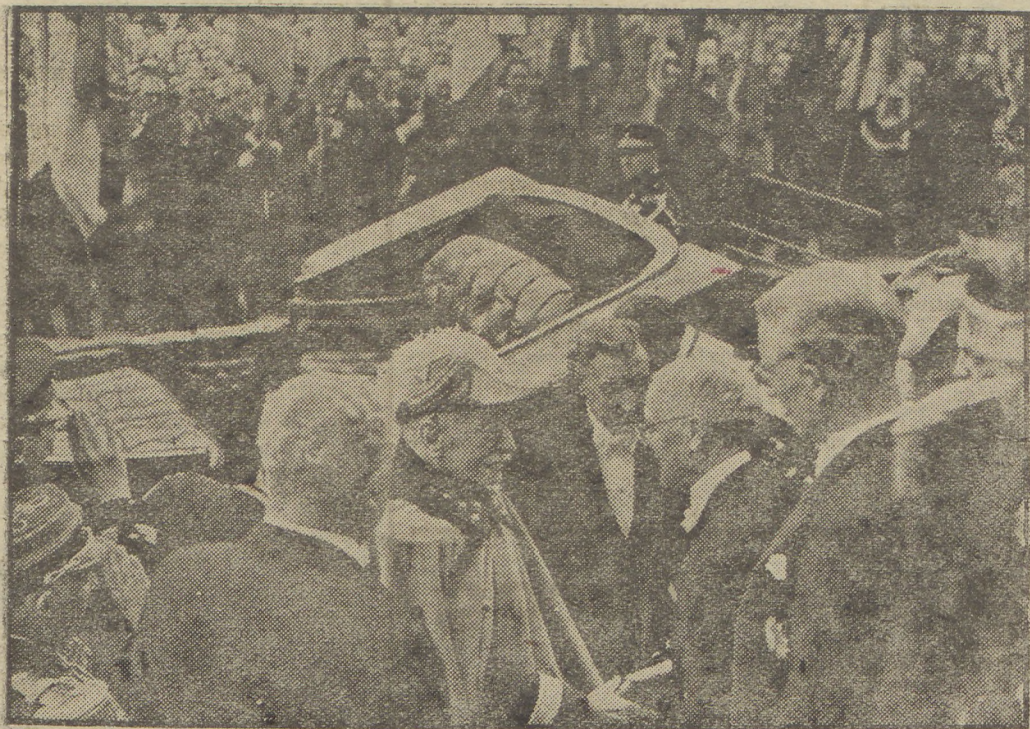
Meg kellett küzdenie a paraszt szellemi és anyagi hátramaradottságával. Kenyeret kellett adni a kezébe, fel kellett nyitni a szemét az okszerű és tudományos gazdálkodás módjaira. Ló- és marhatenyésztés, burgonya-, dohánytermelés, fásítás, árvizek szabályozása, bor- és gyümölcsstermelés, takarmányfűvek szakszerű termelése, fonó- és szövőiskola felállítása, selyemtermelés, cukorgyártás, recetermelés, sörfőzde, hal-konzervgyár — minden hónapban felmerült valamilyen egészséges jó ötlet, amelyet Tessedik népe érdekében akart megvalósítani. Tessedik gazdasági iskolája 40 holdon gazdálkodott, ez volt a laboratórium, innen indult ki a falu minden gazdagodási kísérlete.

A szarvasi gazdasági kísérleteknek csakhamar visszhangja lett az egész országban. A kormányzat támogatja Tessediket, a külföld nagy megrendeléseket tett ipari és mezőgazdasági termékekben. Tessedik gyakorlati nemzetnevelő volt — mint iskolájában évről évre nagyszámu tanítójelölt végezte tanulmányait, — de mint tudós ember is nagy hírű volt, könyvei révén azok is részesülhettek tanításaiban, akiknek nem volt módjában varázslatos egyéniségét közvetlen közelből megismerni.

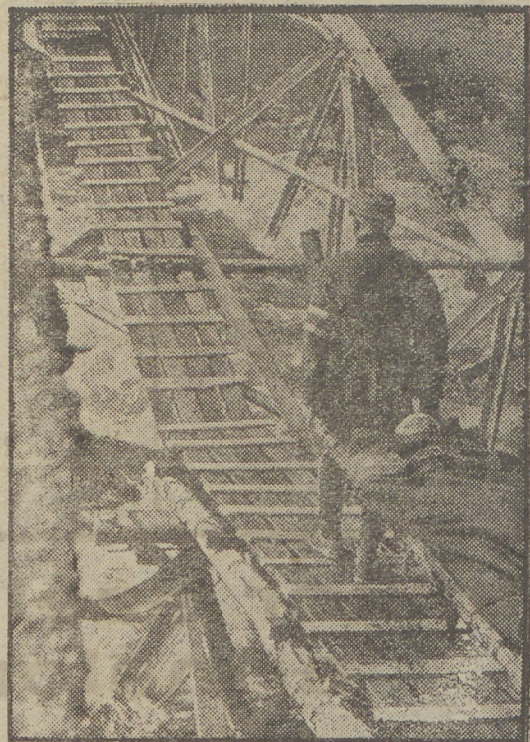
József császár kitünteti Tessediket. A szarvasi képviselő gyors emelkedése sietette tragikus bukását is. Tessedik kisvárosban élt, ahol nem bírták el az alacsony színvonalú emberek, hogy valaki kiemelkedjék közülük. Magyar tragédia ez, egy kicsit erdélyi is, ismerjük eléggé mai históriákból, Apáczai Cseri János, Misztófalusi Kis Miklós, Bethlen Miklós és még annyi sok más erdélyi magyar életéből. Paptársa a szöszékről kiprédikálja; ellenségei hat bikát hajtanak gyümölcsös kertjében, hogy összetapossák palántáit; azzal vádolják, hogy „hitetlen”, hogy „lázítja a népet”, hogy megbontja a falu hagyományos rendjét. Előbb a nadrágos emberek fordultak el tőle, később a nép is, amelyet felemelt. Iskolája működése elé akadályokat gördítettek, úgyhogy az meg is szűnt.

De ez a korszak úgy a szellemtörténet, mint a magyar kollektívum valóságában újra és végérvényesen a megillető helyre ülteti Tessedik neve ma újra fényesedik.

Időszerű háborus képek



Carmona tábornokot ismét Portugália államelnökévé választották.



A bolsevisták visszavonulásukkor felrobbantották a hidakat. A közlekedés és a sebesültek szállítása a romokra épített fapadlón történik.



Április a szovjetföldön.



A süllyedő tartályhajóból kiömlő olaj meggyulladt a tengeren.



Igy festenek a szovjetországi utak a tavaszi olvadásban.



Rénszarvas, az északi sarkvidék szánhúzó állata.